

'Veilig zijn, veilig weten en veilig voelen'

Nota

Integrale veiligheid

Gemeente Dinkelland

Samenvatting Nota Integrale Veiligheid

Het speerpunt 'de bevordering van de veiligheid', opgenomen in het collegeprogramma 2004-2006, is vertaald in deze Nota Integrale Veiligheid van de Gemeente Dinkelland. Veiligheid staat immers hoog op de politieke en publieke agenda.

In de Nota Integrale Veiligheid komen onderwerpen en thema's aan bod die van (maatschappelijk) belang zijn in onze gemeente op het gebied van veiligheid. Het gaat hierbij om bestaande problemen en risico's aan te pakken, evenals situaties en onderdelen die de aandacht vergen. Het integrale karakter van veiligheid spreekt zich uit in samenwerking met zogenaamde veiligheidspartners.

De definitie van **veiligheid** laat zich als volgt beschrijven:

*De gewenste mate van ordening en rust in het openbare leven en de gewenste mate van bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute of dreigende aantastingen.
De rampenbestrijding maakt onderdeel uit van de definitie van veiligheid.*

Integrale veiligheid tracht alle facetten van veiligheid bijeen te brengen in een beleid, waarbij alle betrokkenen gezamenlijk trachten te komen tot een veiligere samenleving. Daarbij is het zaak dat alle schakels van de veiligheidsketen (proactie-preventie-preparatie-repressie-nazorg) goed op elkaar aansluiten en dat er een goede systematiek, samenhang en samenwerking is bij de ontwikkeling en uitvoering van dit beleid. De gemeente vervult in het veiligheidsbeleid de regierol.

Door middel van een integraal veiligheidsbeleid wordt beoogd om veiligheidsproblemen structureel aan te pakken. In sommige gevallen is een ad hoc aanpak voldoende, maar in veel gevallen is de problematiek hiervoor te complex. Verschillende aspecten van veiligheid spelen dan een rol en oplossing van het probleem moet worden gezocht in een brede aanpak en in gestructureerde samenwerking. Dat kunnen instanties of afdelingen zijn van binnen en buiten de gemeente. Zo bepaalt de gemeenteraad bijvoorbeeld de beleids- en financiële kaders en zijn burgemeester en wethouders binnen hun portefeuille verantwoordelijk voor onderdelen van het veiligheidsbeleid. Daarnaast zijn politie, brandweer en Openbaar Ministerie belangrijke veiligheidspartners en hebben burgers, bedrijven, organisaties en andere instellingen eveneens een belangrijke rol als partner in het integrale veiligheidsbeleid.

De onderwerpen (veiligheidsvelden) die in deze nota aan bod komen zijn:

- **Veilige woon- en leefomgeving.** Dit veiligheidsveld bespreekt ondermeer de resultaten van het leefbaarheidsonderzoek met betrekking tot de veiligheidsaspecten, de wijkagenten en huiselijk geweld.
- **Bedrijvigheid en veiligheid** gaat in op het werk van de stadsconciërges, de veiligheid op bedrijventerreinen, uitgaan en overlast en evenementen in onze gemeente.
- **Jeugd en veiligheid** vloeit voort uit de nota jeugdbeleid die een vervolg zal krijgen. Dit hoofdstuk gaat in op de relatie tussen veiligheid en de jeugd in Dinkelland.
- **Fysieke veiligheid** gaat in op risico's die het dagelijkse verkeer, werk en wonen met zich mee brengen. Rampenbestrijding, integrale handhaving, verkeersveiligheid en externe veiligheid komen hier uitvoerig aan bod.
- **Integriteit en veiligheid** bespreekt de integriteit van de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk), maar ook die van maatschappelijke partijen.

Elk veiligheidsveld kent tenslotte conclusies en aanbevelingen die de veiligheid in de gemeente Dinkelland dienen te verbeteren. Na vaststelling van deze nota door de gemeenteraad worden de conclusies en de daaraan gekoppelde prioriteitstelling samengevat in het Actieprogramma Veiligheid Gemeente Dinkelland.

De Gemeente Dinkelland is een relatief veilige gemeente, maar op onderdelen zijn maatregelen noodzakelijk om de veiligheid te verbeteren en te vergroten. Samengevat kan al wel worden gesteld dat toezicht en handhaving sleutelwoorden zijn op verschillende veiligheidsgebieden. Investerings op dit gebied zullen een welkome bijdrage leveren aan de veiligheid in de Gemeente Dinkelland.

Inhoudsopgave

1. Conclusies, aanbevelingen en keuzes	4
2. Inleiding	8
3. Integrale Veiligheid	9
3.1 Definitie	9
3.2 De bestuurlijke veiligheidsketen	9
3.3 De drie S'en	10
3.4 De regierol	11
3.5 De organisatie	11
4. Het belang van integraal veiligheidsbeleid	12
5. Ontwikkelingen en beleid	14
5.1 Landelijke ontwikkelingen	14
6. Veilige woon- en leefomgeving	15
6.1 Veiligheid in Dinkelland	15
6.2 Actiepunten	19
6.3 Wijkagenten	19
6.4 Huiselijk geweld	19
7. Bedrijvigheid en veiligheid	21
7.1 Veiligheid op bedrijventerreinen en in winkelcentra	21
7.2 Uitgaan en overlast	21
7.3 Toerisme en (on)veiligheid	22
7.4 Grootschalige evenementen	23
8. Jeugd en veiligheid	24
8.1 Nota jeugdbeleid	24
8.2 Overlast	25
8.3 Jeugd en Leefbaarheid & Veiligheid	25
9. Fysieke veiligheid	27
9.1 Verkeersveiligheid	27
9.2 Externe Veiligheid	27
9.3 Rampenbestrijding	29
9.4 Integrale handhaving	30
10. Integriteit en veiligheid	32
10.1 Integriteit van het lokaal bestuur	32
10.1 Integriteit vergunningaanvrager	33
11. Vervolgtraject	34

1. Conclusies en aanbevelingen

In de hoofdstukken 6 tot en met 10 van deze Nota Integrale Veiligheid worden de vijf veiligheidsvelden besproken en toegelicht. Aan het einde van elk hoofdstuk wordt steeds een korte conclusie gegeven met een aanbeveling op welke wijze de Gemeente Dinkelland in de toekomst kan blijven inzetten op het gebied van veiligheid. Hieronder worden deze conclusies alvast achter elkaar op een rij gezet, met daarbij een enkele aanbevelingen die voortvloeien uit het betreffende beleidsveld.

Het is vervolgens een taak van de gemeenteraad om aan te geven welke prioriteiten worden gesteld en welke (inhoudelijke) wensen en aandachtspunten daarbij gelden. De gemeente stelt dan op basis (van de volgorde) van de gestelde prioriteiten een samenhangend '*Actieprogramma Integraal Veiligheidsbeleid*' op; een uitvoeringsprogramma waarin de maatregelen, projecten en activiteiten op het terrein van veiligheid voor dat jaar worden geformuleerd.

Veilige woon- en leefomgeving

De Gemeente Dinkelland wordt door haar inwoners als een relatief veilige gemeente ervaren, waarbij echter wel een aantal veiligheidsproblemen wordt aangegeven. Zo is het belangrijkste ervaren misdrijf inbraak in woningen. In vergelijking met buurgemeenten valt het aantal daadwerkelijk gepleegde inbraken echter mee. Verder is verkeersoverlast en met name het te hard rijden het grootste ervaren veiligheidsprobleem. Ten aanzien van de politie wordt door de inwoners als grootste knelpunt in het contact met de politie gezien, dat men vindt dat ze te weinig tijd heeft voor allerlei zaken.

Naar aanleiding van het leefbaarheidsonderzoek werden per kern actieplannen opgesteld. In het actieplan werd daarbij aangegeven welke knelpunten ondervonden werden en welke mogelijke acties kunnen worden ingezet om het knelpunt aan te pakken. Voor de aanpak van veiligheid moet daarbij worden gedacht aan acties ten aanzien van ondermeer verkeersveiligheid en uitgaansoverlast. De overige acties worden in nauw overleg tussen de kernraden en het ambtelijk apparaat uitgezet om de Gemeente Dinkelland op het gebied van leefbaarheid en veiligheid te gaan verbeteren.

De politie heeft aangegeven het werk van de wijkagent erg belangrijk en effectief te vinden. De wijkagenten zullen de komende jaren volgens plan meer worden ingezet in de wijken om daarmee de leefbaarheid en veiligheid te vergroten. Daarmee tracht de politie ook haar zichtbare aanwezigheid te vergroten alsmede de aanspreekbaarheid. Verder reageert de politie op de uitkomsten van het leefbaarheidsonderzoek ten aanzien van de bereikbaarheid door vanaf 2004 de steunpunten in Weerselo en Ootmarsum wekelijks open te stellen voor publiek. Spreekuur wordt dan gehouden door de wijkagent.

Ten aanzien van huiselijk geweld kan worden geconcludeerd dat, ondanks het feit dat cijfers wellicht anders doen vermoeden, het van belang is de komende jaren intensief te blijven investeren op het tegengaan van huiselijk geweld. Het doel is daarbij om het groeiend aantal bekende slachtoffers en daders hulp te kunnen bieden en de huiselijke woon- en leefomgeving een stuk leefbaarder en veiliger te maken. Bovendien moet worden gestreefd de aangiftebereidheid te vergroten.

Aanbevelingen

1. Aanpakken van woninginbraken: In het leefbaarheidsonderzoek geven veel inwoners aan dat dit onderwerp als meest voorkomend misdrijf wordt ervaren. Toch blijkt uit objectieve cijfers dat er relatief weinig woninginbraken zijn. Het Politie Keurmerk Veilig Wonen (PKVW) geeft de mogelijkheid op dit gebied betere voorlichting te geven en (betaalde) preventieadviezen te laten verrichten om de woningen beter te beveiligen tegen inbraak. Woningen met het dit keurmerk maken 90 % minder kans op een inbraak en in veel gevallen geven verzekeringsmaatschappijen een korting op de inboedelverzekering. Woningbouwverenigingen zouden tevens dit keurmerk kunnen oppakken om haar woningen zo goed mogelijk inbraakwerend te maken.

2. Beter onder de aandacht brengen van huiselijk geweld: Dit kan gebeuren door middel van uitgebreide voorlichting, bijvoorbeeld in de vorm van (thema)bijeenkomsten en een beter aanbod en samenwerking van en tussen zorginstellingen.
3. Aanpakken van te hard rijden binnen en buiten de bebouwde kom: In het leefbaarheidsonderzoek is aangegeven dat dit door veel Dinkellandse burgers als veiligheidsprobleem en ergernis wordt ervaren. Meer en gerichte controles op gevaarlijke verkeerspunten door de politie behoren tot de mogelijkheden hier op in te grijpen.
4. Vergroten van de verkeersveiligheid: Een groot aantal aandachtspunten is reeds gegeven in de actieplannen, behorende bij het leefbaarheidsonderzoek. Het gaat daarbij onder meer om het inrichten van 60 km zones, schoolgaande routes veiliger maken (bijvoorbeeld fietspaden en stop- en parkeerverboden op doorgaande drukke wegen bij scholen) en betere verlichting van donkere stukken wegen.
5. Verbeteren van de bereikbaarheid en aanspreekbaarheid politie: Het gaat hierbij om een betere zichtbaarheid van de politie, bijvoorbeeld door meer tijd te investeren in het wijkgerichte werken. Door meer tijd te besteden aan het lopen of fietsen door de wijk creëert de wijkagent ook een grotere aanspreekbaarheid en een betere bereikbaarheid. Ook bij uitgaansgelegenheden zou een betere zichtbaarheid en aanspreekbaarheid een betere preventieve werking hebben, waardoor de uitgaansoverlast kan worden verminderd.

Bedrijvigheid en veiligheid

Uitgaan en het houden van evenementen zorgt voor een levendige gemeente. Het brengt echter ook overlast met zich mee voor omwonenden. Daarom is het van belang in de Gemeente Dinkelland de juiste balans te (blijven) vinden tussen de enerzijds de mogelijkheid tot het houden van evenementen en het bieden van een levendige horeca, en anderzijds het zoveel mogelijk voorkomen en beperken van overlast om de woon- en leefomgeving te beschermen. Daarom is de gemeente nu en in de toekomst voortdurend bezig op deze terreinen om het beleid daarop af te stemmen. Voorgesteld wordt hier een hoge prioriteit aan te geven.

Aanbevelingen

1. Het in stand houden van stadsconciërges in Ootmarsum (en mogelijke uitbreiding van toezichthouders in andere kernen): Deze vorm van toezicht draagt onmiskenbaar bij aan de veiligheid. Het gaat dan zowel om de objectieve als subjectieve veiligheid. De hoge mate van sociale controle, het fungeren als aanspreekpunt en het tegengaan van overlastsituaties maken het werk van de stadsconciërges erg waardevol.
2. Aanpak van de uitgaansoverlast: Rondom het uitgaan speelt een aantal vormen van overlast. Vandalisme, geluidsoverlast en parkeeroverlast zijn hier voorbeelden van. Betere controle, toezicht en handhaving bij discobussen en taxivervoer en bij het parkeren rondom uitgaansgelegenheden zijn van belang.
3. Handhaving van overtreding sluitingstijden, maximaal aantal bezoekers en geluidsnormen: Dit kan bijdragen aan de veiligheid van het uitgaan en het verminderen van de overlast. Meer handhaving vraagt om een investering om de capaciteit te vergroten.
4. Zorg dragen voor betere afstemming bij evenementen: Betere afspraken zorgen voor minder overlast, meer duidelijkheid en beter besef van verantwoordelijkheden. Vergunningverlening en handhaving spelen hierbij een grote rol.
5. Onderzoeken van de veiligheid en criminaliteit op bedrijventerreinen en/of winkelgebieden: Aan de hand van uitkomsten zou gekeken kunnen worden of er maatregelen nodig zijn om op dit gebied te investeren.

Jeugd en veiligheid

In de Gemeente Dinkelland wordt momenteel veel aandacht geschonken aan de jeugd. Het thema veiligheid neemt daarbij een belangrijke positie in. Van belang is op de hoogte te zijn van de wensen van de jeugd om zodoende het gemeentelijk beleid daar (waar mogelijk) op af te kunnen stemmen. De gemeente heeft in september 2004 mede daarom uitgebreid gevraagd naar de meningen van de jeugd over hun wensen en de manier waarop de gemeente haar beleid voert. Uit de reacties van de

jeugd worden verschillende actiepunten afgeleid die ook prioriteiten krijgen toegewezen. Ten aanzien van veiligheid is er in de actiepunten bijvoorbeeld aandacht voor verkeersveiligheid en uitgaansgelegenheden. Verder is het belangrijk ruimte te laten voor actuele onderwerpen. De verkennende Nota Jeugdbeleid Gemeente Dinkelland zal een vervolg krijgen en wordt nog verder uitgewerkt. Aansluitend bij het vorige veiligheidsveld is jeugd en veiligheid een onderwerp dat actueel is en de verwachting is dat dit zo zal blijven. Veel aandacht op dit terrein is dan ook van groot belang om de balans tussen goed uit kunnen gaan en de beperking van overlast te kunnen vinden.

Aanbevelingen

1. (Blijvend) investeren op schooladoptieplannen: Blijvende aandacht en inzet voor voorlichting op scholen over vandalisme, criminaliteit, drugs, alcohol en vuurwerk is van groot belang. Eventuele uitbreiding naar meerdere scholen en/of uitbreiding c.q. verbreding van de doelgroep is gewenst (bijvoorbeeld eerste klassen van het ROC).
2. Creëren van Ontmoetingsplekken voor jongeren (in overleg met de jeugd).
3. Toeziën op en het beperken van jeugdoverlast (uitgaansgelegenheden en hangplekken).
4. Verdere invulling geven aan de Nota Jeugdbeleid Gemeente Dinkelland.

Fysieke veiligheid

Fysieke veiligheid handelt over risico's die in het dagelijkse leven, werken en verkeer aanwezig zijn. Op verschillende beleidsterreinen dient te worden geïnvesteerd om deze risico's zo klein mogelijk te houden. Een risico helemaal uitbannen is echter onmogelijk. Daarom is het belangrijk te blijven investeren om het verkeer veiliger te maken en toe te zien op gevaarlijke situaties. Ook dienen de daarbij benodigde vergunningen correct te worden nageleefd en dient zorg te worden gedragen voor een parate gemeentelijke organisatie in geval van een grootschalig ongeval of ramp. Veel (noodzakelijke) winst is daarin nog te behalen.

Voor de Gemeente Dinkelland is het van groot belang over een sluitend handhavingsbeleid te beschikken en daarbij tevens de juiste instrumenten in huis te hebben. Op dit gebied dient er een forse inhaalslag te worden gemaakt om risico's zo klein mogelijk te houden en de objectieve veiligheid te verbeteren. Om het handhavingsbeleid tot uitvoering te kunnen brengen is in elk geval een uitbreiding van het aantal handhavers een eerste vereiste. Voorgesteld wordt hier prioriteit aan te geven. Een Nota Integraal Handhavingsbeleid is in ontwikkeling die een uitgebreide beschrijving zal geven van de manier waarop de Gemeente Dinkelland handhaving invulling wenst te geven.

Ook de overige beleidsvelden dienen een betere inbedding in de gemeentelijke organisatie te krijgen. Verdere ontwikkeling op die velden moet daarom in gang worden gezet. Het vaststellen van een nieuw rampenplan, invulling te geven aan nieuwe en geactualiseerde draailboeken op dit gebied en afspraken over regionale samenwerking zijn goede voorbeelden van deze ontwikkelingen. Het zijn goede stappen in de juiste richting, maar ook uiterst noodzakelijke en vereiste stappen. De risicokaart Overijssel in een voorbeeld van een stap in de goede richting.

Aanbevelingen

1. Investeren in het integrale handhavingsbeleid: In eerste instantie een uitbreiding van het aantal handhavers om de onveiligheid aan te pakken.
2. Investeren in een betere (noodzakelijke) voorbereiding op de rampenbestrijding: Gedacht kan worden aan verbindingapparatuur, inrichting gemeentelijk coördinatiecentrum, kaartmateriaal en opleidings- en oefenbudgetten.
3. De aanpak en implementatie van rampenbestrijdingsplannen van LPG-stations: Op het gebied van externe veiligheid is het belangrijk de LPG-stations te voorzien van actuele rampenbestrijdingsplannen om zoveel mogelijk risico's te verkleinen en beter voor bereid te zijn op mogelijke incidenten.
4. Aanwijzen van routes voor het vervoer van gevaarlijke stoffen: Risico's kunnen zodoende worden verminderd, door bijvoorbeeld scholen en woonwijken te vermijden.
5. Meenemen van externe veiligheidsrisico's bij het actualiseren van bestemmingsplannen: Het gaat hierbij tevens om milieuvergunningverlening en ruimtelijke planvorming.

6. Verbeteren van de verkeersveiligheid: Een groot aantal aandachtspunten is reeds gegeven in de actieplannen behorende bij het leefbaarheidsonderzoek. Het gaat daarbij onder meer om het inrichten van 60 km zones, schoolgaande routes veiliger maken (bijvoorbeeld fietspaden en stop- en parkeerverboden op doorgaande drukke wegen bij scholen) en betere verlichting van donkere stukken wegen.

Integriteit en veiligheid

De Gemeente Dinkelland heeft met het vaststellen van de BIBOB-beleidslijn een goed instrument in handen om vroegtijdig in te kunnen grijpen. Ook ten aanzien van ambtelijke integriteit heeft de Gemeente Dinkelland haar planning afgestemd op ontwikkelingen die spelen op dit gebied, zodat voldaan kan worden aan de wettelijk gestelde eisen. Belangrijk is de actuele ontwikkelingen te blijven volgen om zorg te dragen voor een betrouwbaar ambtelijk en bestuurlijk apparaat en ongewenste (criminele) activiteiten te weren uit de gemeente.

Aanbevelingen

1. Ontwikkelen van de nota ambtelijke integriteit.
2. Volgen van de ontwikkelingen op het gebied van de Wet Bibob: Eventuele uitbreiding naar meerdere beleidsterreinen is daarbij een mogelijkheid.

2. Inleiding

Het speerpunt 'de bevordering van de veiligheid', opgenomen in het collegeprogramma 2004-2006, zal worden vertaald in deze nota Integrale Veiligheid van de Gemeente Dinkelland. Veiligheid staat immers hoog op de politieke en publieke agenda. Burgers, mede-overheden en lokale veiligheidspartners spreken in dit kader de verwachting uit dat gemeenten de regierol op integraal veiligheidsbeleid steviger oppakken. Een integraal veiligheidsbeleid is daarbij een onmisbaar instrument om te komen tot een bevordering van de veiligheid. In de nota Integrale Veiligheid zullen de onderwerpen en thema's aan bod komen die van (maatschappelijk) belang zijn in onze gemeente op het gebied van veiligheid. Het gaat hierbij om bestaande problemen en risico's aan te pakken, evenals situaties en onderdelen die de aandacht vergen om te komen tot het einddoel van het veiligheidsbeleid: Dat de burgers in onze gemeente veilig zijn, zich veilig weten en zich veilig voelen.

Leeswijzer

De nota Integrale Veiligheid biedt in de eerste hoofdstukken een overzicht van wat (integrale) veiligheid inhoudt en gaat in op de inbreng en verantwoordelijkheden van verschillende partijen binnen het (integrale) veiligheidsbeleid. De nota geeft inzicht in deze inbreng en geeft aan wat de taken en verantwoordelijkheden zijn van de veiligheidspartners. De regierol van de gemeente is daarbinnen een belangrijke onderscheiding en moet duidelijk worden vormgegeven. Primaire veiligheidspartners (ketenpartners) zijn de brandweer, het Openbaar Ministerie en de politie. Voorts spelen ook bijvoorbeeld kernraden, woningbouwinstellingen, het bedrijfsleven, welzijns- en onderwijsinstellingen alsmede overige maatschappelijke instanties een wezenlijke rol in deze.

De onderwerpen (veiligheidsvelden) die in deze nota (hoofdstuk 6 t/m 10) aan bod zullen komen, komen voort uit de handreiking *Kernbeleid veiligheid*, uitgebracht door de VNG, en zijn de volgende:

1. Veilige woon- en leefomgeving
2. Bedrijvigheid en veiligheid
3. Jeugd en veiligheid
4. Fysieke veiligheid
5. Integriteit en veiligheid

Binnen de genoemde veiligheidsvelden zijn verschillende veiligheidsthema's te onderscheiden die een belangrijke rol spelen binnen het gemeentelijk veiligheidsbeleid. Veel van die thema's zijn aspecten die binnen veel gemeenten spelen, maar het overzicht kan worden gecompleteerd met aspecten die gemeentespecifiek zijn. Te denken valt hierbij aan bijvoorbeeld overlast van grote discotheken, de aanwezigheid van een asielzoekerscentrum of specifieke industrie die een verhoogd risico met zich meebrengt (bijvoorbeeld chloortransport). De Gemeente Dinkelland heeft dankzij het leefbaarheidsonderzoek van afgelopen jaar een goede indruk gekregen hoe haar inwoners veiligheid ervaren en waar zich knelpunten bevinden. Die gegevens vormen dan ook de basis voor het veiligheidsveld veilige woon- en leefomgeving. Verder is de Gemeente Dinkelland een gemeente waar veel grote evenementen worden gehouden die, om het een feest te laten blijven in de toekomst, een goede integrale afstemming met veiligheidspartners vergen om alle veiligheidsaspecten in ogenschouw te nemen. De bewustwording van ieders verantwoordelijkheid voor de veiligheid is daarbij een belangrijk aspect. Verder komen bijvoorbeeld aan bod de rampenbestrijding, externe veiligheid en de integrale handhaving.

De hoofdstukken met de verschillende veiligheidsvelden worden steeds afgesloten met een korte conclusie. Hoofdstuk 1 geeft uiteindelijk een overzicht van deze conclusies en geeft aanbevelingen en mogelijke keuzes op welke wijze de Gemeente Dinkelland zich kan (blijven) inzetten op veiligheid.

Op basis van dit overzicht in hoofdstuk is het vervolgens een taak van de gemeenteraad om aan te geven welke prioriteiten moeten worden gesteld en welke (inhoudelijke) wensen en aandachtspunten daarbij gelden. De gemeente kan dan op basis (van de volgorde) van de gestelde prioriteiten een samenhangend *'Actieprogramma Integraal Veiligheidsbeleid'* opstellen; een uitvoeringsprogramma waarin de maatregelen, projecten en activiteiten op het terrein van veiligheid voor dat jaar worden geformuleerd.

3. Integrale veiligheid

3.1 Definitie

Alvorens verder de stap naar de opzet en inhoud van het integraal veiligheidsbeleid te zetten, is het van belang duidelijkheid te scheppen in de diverse begrippen. Er zal hier worden ingegaan op de definitie van veiligheid, wat er wordt verstaan onder integraal veiligheidsbeleid en aan welke eisen een integraal veiligheidsbeleid in elk geval moet voldoen.

De definitie van **veiligheid** laat zich als volgt beschrijven:

*De gewenste mate van ordening en rust in het openbare leven en de gewenste mate van bescherming van leven, gezondheid en goederen tegen acute of dreigende aantastingen.
De rampenbestrijding maakt onderdeel uit van de definitie van veiligheid.*

Onveiligheid

Onveiligheid is te omschrijven als alles wat *inbreuk* maakt op veiligheid. Die inbreuken kunnen betrekking hebben op:

- a. *feitelijke aantastingen* van de veiligheidssituatie = objectieve veiligheid
- b. *gevoelens* van onveiligheid = subjectieve veiligheid
- c. *veiligheidsrisico's*

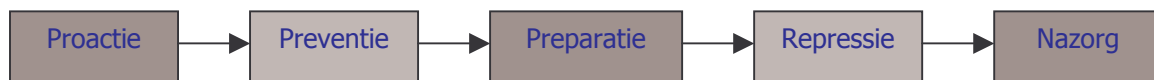
Voor wat betreft **integraal veiligheidsbeleid** wordt de volgende definitie gehanteerd:

Een alle schakels van de bestuurlijke veiligheidsketen en alle facetten van de lokale veiligheidszorg omvattende aanpak van onveiligheid op lokaal niveau, gericht op het terugdringen van de feitelijke aantastingen van de veiligheid, met samenhang in en afstemming tussen doelstellingen, instrumenten en activiteiten van alle bij dit beleid betrokken gemeentelijke en niet-gemeentelijke partijen.

3.2 De bestuurlijke veiligheidsketen

De bestuurlijke veiligheidsketen die wordt genoemd in de definitie van integraal veiligheidsbeleid bestaat uit vijf onderdelen (de schakels) die zorgen voor een samenhang in de verschillende soorten maatregelen voor de aanpak van veiligheid. Deze onderdelen zijn:

Figuur 1: De bestuurlijke veiligheidsketen

Schematisch kan de veiligheidsketen als volgt worden toegelicht.

Figuur 2: De inhoud van de veiligheidsketen

Onderdeel veiligheidsketen	Omschrijving	Voorbeelden
Proactie	Het structureel voorkomen van onveiligheid (lange termijnplanning) en het terugdringen van mogelijke gebeurtenissen	In bestemmingsplannen rekening houden met het inrichten van infrastructuur, rekening houden met het afgeven van milieuvergunningen
Preventie	Het voorkomen van het optreden van onveiligheid. Maatregelen die effect hebben op de directe oorzaken van onveiligheid	Het vaststellen en handhaven van voorschriften van vergunningen, controles

		brandveiligheid tijdens of voor evenementen
Preparatie	Daadwerkelijke voorbereiding op de bestrijding van mogelijke aantasting van veiligheid (operationeel en organisatorisch van aard)	Opstellen rampenplannen; organiseren van oefeningen m.b.t. rampenbestrijding
Repressie	Bestrijding van onveiligheid en verlening van hulp in acute noodsituaties	Daadwerkelijke inzet van politie, brandweer en/of andere hulpverleningsdiensten
Nazorg	Alle maatregelen om snel terug te keren in normale verhoudingen	Opvang slachtoffers; schadeclaims afhandelen; opsporing

Naast de genoemde onderdelen van de veiligheidsketen die de interne samenhang (binnen het zelfde beleidsgebied) van het veiligheidsbeleid vorm geven, bestaat er een drietal typeringingen waarnaar veiligheid kan worden verwijzd. Binnen elk van deze typeringingen kunnen de onderdelen uit de veiligheidsketen aan bod komen. Deze drie typeringingen zijn:

1. Sociale veiligheid
2. Externe veiligheid
3. Fysieke veiligheid

Ad 1. Sociale veiligheid omvat het voorkomen en beheersen van geweld, criminaliteit en overlast.

Ad 2. Externe veiligheid betreft de beheersing van risico's door het transport, het gebruik, de opslag en de productie van gevaarlijke stoffen (bij transport kan worden gedacht aan buisleidingen, water, wegen en spoorwegen).

Ad 3. Fysieke veiligheid omvat het voorkomen van ongelukken door rampen, brand, milieu, verkeer en grote evenementen.

Deze typeringingen helpen het veiligheidsbeleid in te delen in een duidelijk te onderscheiden onderdeel van de veiligheid, zodat binnen elk van de drie 'soorten' veiligheid gericht kan worden gekeken naar de benodigde integrale aanpak.

3.3 De drie S'en

Om de integraliteit van veiligheidsbeleid samen te vatten, te benadrukken en op een passende manier te omschrijven wordt vaak gebruik gemaakt van de drie S'en: Systematiek, Samenhang en Samenwerking.

Systematiek. Zoals bij elke vorm van beleid is het doorlopen van een zekere beleidscyclus ook bij veiligheidsbeleid van belang. Deze cyclus houdt voor het veiligheidsbeleid in dat de eerste stap die genomen moet worden een inventarisatie is van de veiligheidssituatie en –risico's. Hiervan dient vervolgens een goede analyse te worden gemaakt, die een prioriteitstelling tot gevolg heeft. Aansluitend kunnen maatregelen en projecten worden geformuleerd die in een volgend stadium worden uitgevoerd en geëvalueerd. Aan de hand van evaluatie kan eventueel worden bijgestuurd.

Samenhang. De meeste vormen van onveiligheid zijn niet met één bepaalde maatregel tegen te gaan. Een combinatie van (verschillende) maatregelen, die onderling goed zijn afgestemd, zal moeten worden gevonden. De afstemming zal zowel interne en externe samenhang moeten bevatten. Voor een optimaal resultaat kunnen maatregelen in de verschillende onderdelen van de bestuurlijke veiligheidsketen worden genomen.

Samenwerking. Aan de veiligheid kan, zoals eerder is beschreven, door vele partners een bijdrage worden geleverd. Van groot belang is dat voor alle partijen duidelijk is dat men elkaar nodig heeft en men ieders kennis, ervaring en betrokkenheid combineert tot een vruchtbare samenwerking die een daadwerkelijke bijdrage levert aan de veiligheid en leefbaarheid van de gemeente.

3.4 De regierol

Het realiseren van deze drie S'en vraagt om een zekere regie. De gemeente zelf is het meest aangewezen om deze regierol op zich te nemen en op steeds meer onderdelen van de veiligheidszorg neemt de gemeente ook daadwerkelijk die regierol op zich. Het gaat hierbij om het creëren van draagvlak onder de veiligheidspartners en het stimuleren van de veiligheidspartners. Door een veiligheidsonderwerp onder de aandacht te brengen en op de politieke agenda te plaatsen kan dit worden bereikt. Tenslotte omvat de regierol het bepalen van richting en het aangeven van de randvoorwaarden waaronder de veiligheidspartners een bijdrage leveren, met inachtneming van ieders verantwoordelijkheid.

3.5 De organisatie

Zorgdragen voor veiligheid en het aanpakken van onveiligheid vraagt om een brede aanpak. Daarom wordt er op een breed vlak en op verschillende afdelingen op dit moment binnen de gemeente gewerkt aan de veiligheid om de regierol in het veiligheidsbeleid invulling te kunnen geven.

Zo kent de brandweer een professioneel team dat op het gebied van pro-actie, preparatie en preventie veel inzet pleegt. Daarnaast is er waar nodig natuurlijk de repressieve inzet bij branden, ongevallen en acute noodsituaties, waarvoor ook een groot team van vrijwilligers paraat staat.

Verder kent veiligheid een brede ambtelijke inbedding. Alle gemeentelijke veiligheidsvelden en taken zijn verdeeld over de verschillende (bestuurlijke) portefeuilles, sectoren en afdelingen. Te denken valt hierbij aan terreinen als milieu, volksgezondheid, verkeer, huisvesting etc. Het aanpakken van veiligheid via de bestaande bestuurlijke en ambtelijke organisatiestructuur ligt daarom meer voor de hand dan het veiligheidsbeleid als projectstructuur in te richten.

Binnen het team bestuur, afdeling PBC, is de coördinator integrale veiligheid werkzaam als regisseur van het gemeentelijk veiligheidsbeleid. Hij fungeert als eerste aanspreekpunt voor de overige betrokkenen waar het gaat om ondersteuning bij hun taken op het gebied van veiligheid. De veiligheidscoördinator pakt samen met andere interne en externe partijen veiligheidsproblemen aan in de gemeente.

Net als op het gebied van andere beleidsvelden, worden veel veiligheidsonderwerpen regionaal opgepakt, ontwikkeld en uitgevoerd. Zo wordt er op het gebied van externe veiligheid, politionele zaken en rampenbestrijding samengewerkt aan plannen om op regionaal en uiteindelijk op gemeentelijk niveau de veiligheid te verbeteren. Daarvoor zijn er verschillende overlegstructuren opgezet, waarin de verschillende veiligheidsonderwerpen zowel ambtelijk als bestuurlijk worden behandeld.

Ook binnen de gemeente is er regelmatig en structureel overleg tussen de burgemeester (als portefeuillehouder Openbare orde en veiligheid), politie en het Openbaar Ministerie. Ambtelijk zijn er tevens afspraken gemaakt tussen de gemeente en politie om problemen te bespreken en af te stemmen. Vaste aanspreekpunten zijn daarvoor aangewezen om informatie beter uit te kunnen wisselen en afstemming slagvaardiger te laten verlopen.

Als algemeen bestuur van de gemeente heeft de raad uiteindelijk de verantwoordelijkheid voor het tot stand komen van een integraal veiligheidsbeleid. De gemeenteraad heeft daarbij de taak prioriteiten te stellen en randvoorwaarden te scheppen op het gebied van openbare orde en veiligheid, zodat een integraal veiligheidsbeleid kan worden ontwikkeld.

4. Het belang van integraal veiligheidsbeleid

In hoofdstuk 1 werd al aangegeven dat veiligheid hoog op de publieke en politieke agenda staat en dat integraal veiligheidsbeleid een goed instrument is om de (on)veiligheid gezamenlijk aan te pakken onder regie van de gemeente. In dit hoofdstuk wordt verder ingegaan op het belang van het integraal veiligheidsbeleid. Er zijn verschillende argumenten aanwezig die aangeven waarom het belangrijk is een integraal veiligheidsbeleid te hebben. Hieronder zullen deze argumenten worden besproken.

Het maatschappelijk belang van veiligheid

Veiligheid staat meer dan ooit hoog genoteerd op de politieke en publieke agenda. De reacties vanuit de samenleving vragen daarbij om een sterke veiligheidszorg. De overheid dient hierbij haar verantwoordelijk te nemen en dat betekent dat gemeenten ook de benodigde actie dienen te ondernemen om te komen met een gestructureerd beleid rondom veiligheid.

Het complexe karakter van het terrein

Veiligheid is een ruim begrip en heeft vele raakvlakken met andere beleidsvelden. Daarom is het belangrijk te zorgen voor een helder en samenhangend beleid waarin de keuzes die zijn gemaakt, worden opgenomen. Een integrale aanpak voorkomt dat aandachtsgebieden door elkaar lopen en interne en externe partners elkaar mislopen. Duidelijke keuzes dienen te worden gemaakt binnen de veiligheidsvelden en een heldere rolverdeling moet worden gemaakt met de interne en externe partners.

Betrekken bewoners

Een belangrijke strategische partner is de burger. Het betrekken van de inwoners geeft inzicht van dichtbij in de problematiek. De burgers beschikken over informele beïnvloedings-mogelijkheden die via het integraal veiligheidsbeleid benut kunnen worden. Daarnaast hebben de inwoners naast deze functie ook een eigen verantwoordelijkheid binnen de gemeentelijke veiligheid en zijn daarom een volwaardige partner binnen het veiligheidsbeleid. Naast het aangeven van veiligheidsproblemen die spelen binnen de gemeente hebben de burgers bijvoorbeeld een verantwoordelijkheid als deelnemer in het verkeer of als bezoeker van kroegen, discotheken en evenementen.

Bovendien biedt betrokkenheid van de burger bij de beleidsontwikkeling een betere garantie op het noodzakelijke draagvlak voor het beleid. Om te voorkomen dat burgers worden teleurgesteld in hun verwachtingen, is het belangrijk dat wij als gemeente duidelijk aangeven welke rol wij zien weggelegd voor onze burgers bij het ontwikkelen en uitvoeren van het veiligheidsbeleid. Gaat het om meedenken, reageren, adviseren (in partnerschap), meebeslissen of om zelfbestuur? Een goed voorbeeld van het betrekken van de inwoners is het onlangs gehouden leefbaarheidsonderzoek, waar de bewoners mede op het terrein van veiligheid konden aangeven waar zich knelpunten bevinden en op welke wijze zij graag een oplossing zien verschijnen.

Duidelijkheid richting politie

Een sleutelrol binnen de veiligheidszorg is weggelegd voor de politie. De politie heeft een belangrijke taak in de bescherming van de veiligheid. Orde handhaven en hulpverlening aan hen die dat behoeven zijn de kerntaken. De politie heeft verschillende preventieve en repressieve middelen tot haar beschikking die ingezet kunnen worden ter bevordering van de veiligheid. Daarnaast kan de politie door haar ervaring en deskundigheid anderen informatie geven hoe een bijdrage te leveren aan de verbetering van de veiligheid. Verder kan de politie zorgen voor cijfermateriaal over de veiligheidssituatie in de gemeente en kan ze participeren in projecten gericht op vermindering van criminaliteit en overlast.

Mede op basis van regionale en districtelijke plannen stelt de politie, afdeling Dinkelland haar werkplan op. Daarnaast zijn actuele lokale ontwikkelingen van invloed op de invulling van het werk van de politie en zullen gestelde prioriteiten uit het integrale veiligheidsbeleid speerpunten voor de politie vormen. Belangrijk is in het veiligheidsbeleid aan te geven wat de prioriteiten zijn zodat de politie haar mogelijkheden hierin goed kan benutten. In een breed kader, binnen het integraal veiligheidsbeleid, moet worden nagegaan wat de politie kan betekenen in onze gemeente.

Waarmaken van de regio's

Een centrale gedachte bij de opzet van integraal veiligheidsbeleid is dat 'de last' van de veiligheidsproblemen niet uitsluitend op de schouders van politie, justitie en brandweer kan worden gelegd, maar dat veiligheidsbeleid onder lokaal bestuurlijke regie noodzakelijk is. Zonder beleid is geen regie mogelijk, wat de noodzaak onderstreept van een duidelijk draaiboek in de vorm van een onderbouwd veiligheidsbeleid.

De wettelijke verantwoordelijkheden van de gemeente

Een goede invulling van de verschillende verantwoordelijkheden van de gemeente is het best gewaarborgd met een gestructureerde aanpak, verankerd in integraal beleid. Hierbij wordt bedoeld op de verantwoordelijkheid voor onder meer de openbare orde (Gemeentewet), gezagvoering over de politie (Politiewet), regelmatige afstemming over politiezaken met het Openbaar Ministerie (Politiewet), het opstellen van rampenplannen en rampbestrijdingsplannen (Wet rampen en zware ongevallen), het verstrekken van bouw- en milieuvergunningen, toezicht op en handhaving van de naleving van vergunningsvoorwaarden en regelgeving.

5. Ontwikkelingen en beleid

5.1 Landelijke ontwikkelingen

Vanuit het Ministerie van Binnenlandse Zaken en koninkrijksrelaties en het Ministerie van Justitie is in 2002 het rapport *naar een veiliger samenleving* verschenen. Dit integrale veiligheidsprogramma verwoordt de prioriteiten die het Rijk stelt met betrekking tot veiligheid en dient als richtsnoer voor gemeenten, politiekorpsen, brandweer en andere veiligheidspartners. Het rapport noemt de volgende speerpunten:

1. Aanpak van criminaliteit

Het accent zal liggen op de aanpak van 'notoire' bronnen (harde kern) van overlast en criminaliteit: de stelselmatige dader en de risicojongere die dreigt af te glijden. Achterliggende gedachte is dat meer criminaliteit van de straat zal worden gehaald, waardoor in combinatie met gericht toezicht en maatregelen ter verbetering van het veiligheidsklimaat de onveiligheid in het publieke domein zal afnemen en het achteruitgang van de leefomgeving kan worden tegengegaan.

2. Zichtbaar handhaven

Het komen tot een integraal handhavingsbeleid is een ontwikkeling die landelijk steeds meer invulling krijgt en wordt ondersteund door het programma Handhaven op Niveau. De Gemeente Dinkelland werkt daarom ook aan het opzetten van een helder en eenduidig handhavingsbeleid dat een bijdrage moet leveren aan de veiligheid en leefbaarheid in onze gemeente. Van belang is dat zoveel mogelijk wordt ingezet op de voorkant van het probleem: preventie. Het voorkomen van het optreden van onveiligheid staat niet alleen bij dit onderwerp voorop, maar daar waar mogelijk bij alle veiligheidsvelden en onderwerpen. Met betrekking tot handhaving zullen bijvoorbeeld het toezicht en de handhaving gericht worden uitgevoerd op plaatsen en tijdstippen waarbij een verhoogd risico op criminaliteit, geweld en overlast is te voorzien. Voorbeelden hiervan zijn uitgaansgebieden, jeugdverzamelplaatsen, etc. Echter, het integrale handhavingsbeleid heeft betrekking op meerdere beleidsterreinen. Binnen het veiligheidsveld fysieke veiligheid wordt hierop uitgebreid teruggekomen.

3. Bevorderen klimaat van veiligheid

Overlast en achteruitgang van de kwaliteit van de leefomgeving dienen te worden tegengegaan en waar mogelijk te worden voorkomen.

Bovenstaande speerpunten vanuit het landelijke beleid dienen doorvertaling te krijgen naar het lokale (en regionale) beleid. Geïnventariseerd moet worden welke ontwikkelingen en problemen er spelen op lokaal niveau binnen genoemde speerpunten. Daarnaast spelen er nog veel meer onderwerpen die zowel en landelijke als een lokale (en regionale) ontwikkeling kennen. Gedacht moet worden aan bijvoorbeeld de rampenbestrijding en externe veiligheid. De uiteindelijk geïnventariseerde onderwerpen die de lokale aandacht verdienen moeten worden uitgewerkt naar concrete actiepunten en aanbevelingen binnen de volgende veiligheidsvelden (zoals genoemd in hoofdstuk 1):

- Veilige woon- en leefomgeving
- Bedrijvigheid en veiligheid
- Jeugd en veiligheid
- Fysieke veiligheid
- Integriteit en veiligheid

Deze vijf veiligheidsvelden worden in de hoofdstukken 6 tot en met 10 uitgebreid besproken.

6. Veilige woon – en leefomgeving

Het veiligheidsveld veilige woon- en leefomgeving heeft betrekking op een aantal veiligheidsthema's: inbraak en diefstal uit woningen en auto's; de leefbaarheid en veiligheid in wijken, buurten en kernen; onveiligheidsgevoelens en overlast.

Onlangs is in de gemeente Dinkelland een uitgebreid leefbaarheidsonderzoek gehouden. Een onderzoek dat inzichten biedt in de knelpunten die er zijn in de gemeente op het brede vlak van leefbaarheid. Het aspect veiligheid speelt daarbij een belangrijke rol. De begrippen leefbaarheid en veiligheid worden dan ook vaak in één adem genoemd. Het leven in een prettige woonomgeving bevat namelijk veel aspecten die een direct raakvlak met veiligheid hebben. Verkeersveiligheid is daar in dit kader een goed voorbeeld van. Maar ook uitgaansoverlast en de gevoelens van onveiligheid komen naar voren in het leefbaarheidsonderzoek.

Het doel van het leefbaarheidsonderzoek is om een nulmeting te verrichten. Hoe staat het met de leefbaarheid en veiligheid op dit moment? Vervolgens zou bij herhaling van een leefbaarheidsonderzoek (bijvoorbeeld elke drie jaar) aangetoond kunnen worden welke veranderingen er zijn te constateren en welke aanpassingen dat tot gevolg moet hebben ten aanzien van het veiligheidsbeleid.

Het leefbaarheidsonderzoek heeft uiteindelijk een groot aantal aandachtspunten opgeleverd, die specifiek betrekking hebben op de veiligheid in de gemeente Dinkelland. Hieronder worden deze aandachtspunten gemeentebreed besproken¹.

6.1 Veiligheid in Dinkelland.

Mensen voelen zich veilig in Dinkelland

Slechts 10% van de inwoners van Dinkelland geeft aan zich weleens onveilig te voelen in de eigen kern. De kernen Tilligte en Deurningen worden als het meest veilig beleefd (slechts vijf procent van de inwoners geeft aan zich daar wel eens onveilig te voelen). Weerselo komt als meest onveilig uit de hoek, maar nog steeds geeft slechts 14% van de inwoners daar aan dat ze zich wel eens onveilig voelt. In vergelijking met het landelijk gemiddelde waar in het jaar 2003 een percentage van 28% van de bevolking zich wel eens onveilig voelt in de eigen buurt, steekt de Gemeente Dinkelland er in positieve zin bovenuit. Ook ten opzichte van de regio Twente, waar in 2003 en 2004 19% van de inwoners zich wel eens onveilig voelt, is de situatie in Dinkelland positiever.

Te hard rijden en inbraak in woningen belangrijkste ervaren problemen

Uit het onderzoek komt duidelijk naar voren dat ook als er wordt doorgevraagd naar de belangrijkste misdrijven en veiligheidsproblemen die volgens de bewoners in hun kern het meest voorkomen, dat kan worden geconcludeerd dat men zich over het algemeen erg veilig voelt. Op de vraag 'kunt u aangeven welke misdrijven volgens u regelmatig voorkomen in uw woonplaats of dorp?' geeft maar liefst 36% aan dat er naar hun idee helemaal geen misdrijven voorkomen in de eigen kern.

Het volgende figuur geeft een overzicht van de belangrijkste drie misdrijven, ervaren door de burgers.

Figuur 3. Top 3 belangrijkste misdrijven, Gemeente Dinkelland

Soort Misdrijven	Percentage van de respondenten die dit als meest voorkomende vorm van misdrijven ervaart (36% niet)
Inbraak in woningen	27%
Diefstal van en uit auto's	16%
Vernieling van straatmeubilair (zoals bloembakken, prullenbakken, lantaarnpalen)	14%

Bron: Leefbaarheidsonderzoek 2004.

¹ Voor specifieke gegevens per kern wordt verwezen naar het rapport 'Leefbaarheidsonderzoek Dinkelland'.

- Inbraak in woningen wordt als het belangrijkste misdrijf genoemd. Deze scoort, in vergelijking met de andere genoemde misdrijven, erg hoog. Bij vergelijking met de (objectieve) politiecijfers, waarin geregistreerd is hoeveel inbraken in de Gemeente Dinkelland daadwerkelijk hebben plaatsgevonden (op basis van aangiftecijfers), blijkt dat het meer met gevoelens van onveiligheid (subjectieve onveiligheid) te maken heeft dan met de werkelijkheid (objectieve onveiligheid). Voor de gehele gemeente Dinkelland zijn gemiddeld per jaar 27 diefstallen uit woningen gepleegd. Gerelateerd aan het aantal woningen is dat 0.3%. In vergelijking met buurgemeenten is dit erg laag: In Borne en Oldenzaal ligt dit percentage op 0.7% en in Hengelo op 1.1%. Het aantal woninginbraken in 2004 is ten opzichte van 2003 gedaald van 32 in 2003 naar 25 in 2004.
- Het aantal diefstallen van auto's is erg laag. De diefstal uit auto's scoort echter wel veel hoger. De autocriminaliteit is voor het tweede achtereenvolgende jaar gedaald. In 2002 waren er nog 104 aangiftes van autocriminaliteit, in 2003 was dat aantal gedaald tot 89 en voor het jaar 2004 is de daling uitgekomen op een aantal van 71.²
- Het aantal misdrijven in 2004 in de Gemeente Dinkelland is flink gedaald ten opzichte van 2003. Waren er in 2003 nog 673 misdrijven te tellen, in 2004 is de veiligheid flink toegenomen op dit gebied met 508 misdrijven die bekend en gemeld zijn bij de politie.

Onderstaand figuur illustreert de objectieve cijfers.

Figuur 4. Gemiddeld aantal woninginbraken en diefstallen van en uit auto's, 2001-2003

Gepleegde misdrijven	Gemiddeld aantal, 2001-2003
Diefstal uit woning	27
Diefstal van / uit auto	102
Diefstal van auto	5
Vernieling / beschadiging van auto	51

Bron: Signaleringslijst Politie Twente, afdeling Dinkelland

Jongeren en 65-plussers voelen zich veiliger

Uit het leefbaarheidsonderzoek komt naar voren dat verkeersoverlast de hoofdrol speelt ten aanzien van de veiligheidsproblemen. Met name het te hard rijden wordt gezien als een belangrijk veiligheidsprobleem. Als er een onderscheid wordt gemaakt naar leeftijdsklassen, valt op dat jongeren en 65-plussers zich veiliger voelen dan 25-65 jarigen. Maar liefst 58% van de jongeren onder 25 jaar en 57% van de 65-plussers geven aan geen veiligheidsproblemen te ervaren, terwijl dit voor 25-65 jarigen slechts 33% bedraagt.

Als er wordt gekeken naar de top 3 van veiligheidsproblemen per leeftijdsklasse, blijkt dat 25-65 jarigen aangeven veel hinder te ondervinden van verkeersveiligheidsproblemen als te hard rijden en agressief verkeersgedrag. Dit heeft waarschijnlijk grotendeels te maken met de angst voor verkeersongevallen van hun kinderen. Uit het onderzoek komt namelijk ook naar voren dat deze leeftijdscategorie een lager rapportcijfer (6,5) geeft dan de overige categorieën ten aanzien van de verkeersveiligheid van schoolroutes.

De volgende tabel geeft een overzicht van de top drie van de veiligheidsproblemen, ervaren door de burgers.

Figuur 5. Top 3 ervaren veiligheidsproblemen per leeftijdsklasse, Gemeente Dinkelland

Leeftijdsklasse	Op 1	Op 2	Op 3
< 25 jaar	Te hard rijden (12%)	Fietsendiefstal (10%)	Vernieling van straatmeubiliar (7%)
25-45 jaar	Te hard rijden (33%)	Agressief verkeersgedrag (8%)	Vernieling van straatmeubiliar (8%)

² Bron: Korpsjaarverslag Politie Twente 2004

45-65 jaar	Te hard rijden (25%)	Overlast van groepen jongeren (7%)	Vernieling van straatmeubilair (7%)
> 65 jaar	Te hard rijden (12%)	Overlast van groepen jongeren (5%)	Geluidsoverlast door verkeer (4%)

Bron: Leefbaarheidsonderzoek 2004

Op de vraag 'wat zijn volgens u de belangrijkste veiligheidsproblemen in uw woonplaats of dorp die met voorrang moeten worden aangepakt?' komt wederom het aspect verkeersoverlast, en dan specifiek het te hard rijden, op plaats 1 te staan. Overigens gaf 39% aan geen voorkeur voor aanpak van veiligheidsproblemen te hebben.

Onderstaande tabel laat zien welke veiligheidsproblemen de voorkeur genieten van de inwoners van de gemeente.

Figuur 6. Top 4 van voorkeur voor aanpak van veiligheidsproblemen, Gemeente Dinkelland

Soort veiligheidsprobleem	Percentage van de respondenten die hier de voorkeur aangeeft bij de aanpak van veiligheidsproblemen (39% geeft geen voorkeur aan)
Te hard rijden	25%
Vernieling van straatmeubilair	6%
Agressief verkeersgedrag	6%
Onoverzichtelijk / onveilige verkeerssituaties	6%

Bron: Leefbaarheidsonderzoek 2004

Veel verkeersoverlast van te hard rijden

Inwoners van de gemeente Dinkelland ervaren veel verkeersoverlast. Uit het onderzoek komt een percentage van 15% naar voren dat aangeeft dit te ervaren. Het verschilt echter aanzienlijk per kern in welke mate men hinder ondervindt van het verkeer: In Ootmarsum (7%) en Denekamp (10%) ervaart men in mindere mate verkeersoverlast. Tijdens de algemene kernavond in Denekamp kreeg dit onderwerp echter wel veel aandacht, waardoor toch een kanttekening moet worden gemaakt. In de kernen Noord-Deurningen en Agelo (beiden 28%) wordt de meeste verkeersoverlast ervaren.

Als er specifiek wordt gekeken naar de vormen van verkeersoverlast, blijkt het te hard rijden, zowel binnen als buiten de bebouwde kom, hét belangrijkste veiligheidsprobleem. Overigens heeft 50% van de inwoners die zijn ondervraagd aangegeven geen verkeersoverlast te hebben of te ervaren.

Onderstaande tabel geeft weer hoe de top drie van verkeersoverlast eruit ziet in de Gemeente Dinkelland.

Figuur 7. Top 3 verkeersoverlast, Gemeente Dinkelland

Vormen van verkeersoverlast	Percentage van de respondenten die dit als meest voorkomende vorm van verkeersoverlast ervaart (50% niet)
Te hard rijden binnen de bebouwde kom	19%
Te veel verkeer in de kern	10%
Te hard rijden buiten de bebouwde kom	8%

Bron: Leefbaarheidsonderzoek 2004

Naast de beleving van de inwoners ten aanzien van de verkeersveiligheid, is het van belang de objectieve gegevens van de politie te bespreken. In het jaar 2003 kende de Gemeente Dinkelland 334 verkeersongevallen met materiële schade. Bij 75 verkeersongevallen was er sprake van letsel en er vielen 2 dodelijke ongevallen te betreuren.

Het aantal verkeersongevallen is in 2004 overigens flink gedaald: Er zijn in totaal 325 verkeersongevallen te melden. Deze daling is volgens de politie mede te danken aan intensievere

verkeerscontroles op belangrijke en gevaarlijke punten.³ Deze controles en gerichte acties zijn verscherpt na uitkomsten van het leefbaarheidsonderzoek, waarin burgers met name het hard rijden op verschillende wegen in de gemeente als probleem hebben aangegeven.

De volgende tabel illustreert in cijfers uitgedrukt het aantal verkeersongevallen in de Gemeente Dinkelland. Het betreft hier gemiddelden voor de jaren 2001-2003.

Figuur 8. Geregistreeerde verkeersongevallen, 2001-2003

Soort melding	Gemiddeld aantal
Verkeersongeval materiële schade	334
Verkeersongeval met letsel	75
Verkeersongeval met letsel, met doorrijding	2
Verkeersongeval met dodelijk slachtoffer(s)	2

Bron: Signaleringslijst Politie Twente, afdeling Dinkelland.

Contact met de politie: te weinig tijd voor zaken is het grootste ervaren knelpunt

In de Gemeente Dinkelland heeft 14% van de inwoners het afgelopen jaar contact gehad met de politie. 6% is in die periode het slachtoffer geweest van enige vorm van criminaliteit (en heeft daarvan aangifte gedaan). Voor het contact met de politie geeft men een gemiddeld rapportcijfer van een zeven.

In het leefbaarheidsonderzoek is een aantal stellingen voorgelegd aan de ondervraagden over het contact met de politie. Uit de reacties op deze stellingen kan een aantal conclusies worden getrokken. Het belangrijkste knelpunt dat hieruit kan worden afgeleid is, dat de politie te weinig tijd heeft voor allerlei zaken. Ook het niet uit de auto komen en het te weinig aanwezig zijn wordt door meer dan de helft van de ondervraagden als een knelpunt ervaren.

Onderstaande tabel geeft inzicht in de reacties op de voorgelegde stellingen.

Figuur 9: Reactie op de stellingen over de politie

Stelling	Percentage dat het daar (zeer) mee eens is
De politie heeft te weinig tijd voor allerlei zaken	58%
De politie komt hier te weinig uit de auto	55%
Je ziet de politie te weinig in de buurt	51%
De politie is hier te weinig aanspreekbaar	46%
De politie komt niet snel als je ze roept	43%

Bron: Leefbaarheidsonderzoek 2004

Naar aanleiding van bovenstaande uitkomsten ten aanzien van veiligheidsonderwerpen in het leefbaarheidsonderzoek, kunnen enkele algemene conclusies worden getrokken, die hieronder worden opgesomd.

Conclusies:

- De Gemeente Dinkelland wordt als een veilige gemeente ervaren.
- Het belangrijkste ervaren misdrijf is inbraak in woningen. In vergelijking met buurgemeenten valt het aantal daadwerkelijk gepleegde inbraken echter erg mee.
- Verkeersoverlast en met name het te hard rijden is het grootste ervaren veiligheidsprobleem.
- Het grootste knelpunt in het contact met de politie is dat men vindt dat de politie te weinig tijd heeft voor allerlei zaken.

³ Bron: Korpsjaarverslag Politie Twente 2004

6.2 Actiepunten

De uitkomsten van het leefbaarheidsonderzoek zorgen voor een aantal actiepunten op het gebied van veiligheid. Net als de overige actiepunten die uit het gehele onderzoek zijn gekomen zullen de actiepunten worden opgenomen in een actieplan per kern, waarop wordt aangegeven waar mogelijk de actiepunten worden aangepakt. Per actiepunt, die worden gecategoriseerd, zal worden aangegeven wat het knelpunt betreft en welke mogelijke acties kunnen worden ingezet om het knelpunt aan te pakken. Voor de aanpak van veiligheid moet daarbij worden gedacht aan actiepunten ten aanzien van ondermeer verkeersveiligheid en uitgaansoverlast.

Een aantal actiepunten is reeds opgepakt. Blijkens de verkeersongevallencijfers is de Gemeente Dinkelland een stuk veiliger geworden in 2004. Van belang is deze trend door te kunnen zetten, aangezien er nog veel winst te behalen is. Ook voor wat betreft uitgaansoverlast wordt er binnen de gemeente en samen met andere partijen gewerkt aan acties die het uitgaan veiliger maken en de overlast doen verminderen. Het afsluiten van een tweetal horecaconvenanten is daar een goed voorbeeld van (hierover is meer te lezen in hoofdstuk 7.2). De politie reageert op de uitkomsten ten aanzien van de bereikbaarheid door vanaf 2004 de steunpunten in Weerselo en Ootmarsum wekelijks open te stellen voor publiek. Spreekuur wordt dan gehouden door de wijkagent.

De overige actiepunten moeten worden uitgezet om de Gemeente Dinkelland op het gebied van leefbaarheid en veiligheid te gaan verbeteren. Per actiepunt is daarbij aangegeven wie de verantwoordelijkheid daarin heeft en wat het beoogde doel is dat met het actiepunt bereikt dient te worden.⁴

6.3 Wijkagenten

De politie in Dinkelland besteedt steeds meer aandacht aan het wijkgerichte werken. Wijkagenten 'beheren' een eigen wijk waarin ze zichtbaar aanwezig zijn en het aanspreekpunt vormen voor de burgers en ondernemers in die wijk. Op die manier is de wijkagent op de hoogte van de ontwikkelingen die er spelen en kan zodoende in een vroeg stadium problemen signaleren en oppakken. Daarnaast heeft de wijkagent nauwe en reguliere contacten met de woningmaatschappij, het maatschappelijk werk en met verschillende ambtenaren van de gemeente. Verder zit de wijkagent in een netwerk 'problematisch huisgedrag' en is taakaccenthouder huiselijk geweld.

De politie heeft aangegeven het werk van de wijkagent erg belangrijk en effectief te vinden. De wijkagenten zullen de komende jaren volgens plan meer worden ingezet in de wijken om daarmee de leefbaarheid en veiligheid te vergroten. Daarmee tracht de politie ook haar zichtbare aanwezigheid te vergroten alsmede de aanspreekbaarheid.

6.4 Huiselijk geweld

Wat is huiselijk geweld

Huiselijk geweld kan bestaan uit fysiek geweld, seksueel geweld en psychisch geweld zoals bedreiging en belaging. Het kan de vorm aannemen van partnergeweld, kindermishandeling en geweld tegen ouderen. Plegers kunnen familieleden zijn - (groot)ouder – kinderen – ooms en tantes – of directe naasten zoals huisvrienden, burens en (ex)partners. Slachtoffer van huiselijk geweld kan iedereen zijn.

Aard en omvang van de problematiek

Geweld in de privésfeer is de omvangrijkste geweldsvorm in Nederland. Bij de aanpak van geweld in onze samenleving is het logisch deze geweldsvorm extra veel aandacht te geven. De maatschappelijke gevolgen zijn immers groot. Zo kunnen geweldservaringen in de privésfeer leiden tot psychische problemen waarvoor een beroep wordt gedaan op de hulpverlening. Vooral bij kinderen zijn de gevolgen van huiselijk geweld groot. Zij kunnen last krijgen van slaapstoornissen, presteren vaak minder op school, isoleren zich van andere kinderen of gaan zelf over tot geweldgebruik.

Uit onderzoek is duidelijk geworden dat ruim 40% van de Nederlandse mannen en vrouwen ooit in hun leven te maken heeft gehad met huiselijk geweld. Bij meer dan 10% heeft dat tot lichamelijk

⁴ Hierbij wordt verwezen naar de actiepuntenlijst behorende bij de uitkomsten van het gehele leefbaarheidsonderzoek

letsel geleid. Een kwart van de Nederlandse bevolking heeft huiselijk geweld ervaren dat zich over een langere periode wekelijks of dagelijks voordoet en bijna eenderde van de bevolking ziet zijn of haar leven als gevolg van huiselijk geweld ingrijpend veranderen (o.a. echtscheiding en angstgevoelens).

Project Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Twente

In de Regio Twente is ingesprongen op de noodzaak om huiselijk geweld aan te pakken en onder de aandacht te brengen. Eén van de belangrijkste doelstellingen is om het begrip huiselijk geweld uit de taboesfeer te halen en het breed bespreekbaar te maken. Het project 'Integrale Aanpak Huiselijk Geweld Twente' is hiervan het resultaat. In opdracht van de 14 Twentse gemeenten (waaronder dus ook de Gemeente Dinkelland) en in samenwerking met Justitie, politie, instellingen van welzijn en gezondheidszorg en andere maatschappelijke organisaties wordt hard gewerkt het project tot een goede uitvoering te laten komen. Aandacht voor ondermeer daderaanpak, registratie en deskundigheidsbevordering zijn voorbeeld van onderdelen die in het project zijn opgenomen. Speciaal wordt daarbij onderscheid gemaakt naar de verschillende doelgroepen om zo het project zo goed mogelijk af te stemmen op kinderen, vrouwen, ouderen en allochtonen.

Cijfers

In 2004 waren er in Twente in totaal 3000 incidenten die met huiselijk geweld te maken hebben. In slechts 660 gevallen is er daadwerkelijk aangifte gedaan. Ten aanzien van incidenten en aangiften in 2004 voor de Gemeente Dinkelland kunnen de volgende cijfers worden genoemd:

Vorm van huiselijk geweld	Aantal incidenten	Aantal aangiften
Bedreiging	7	7
Belaging	0	0
Lichamelijk	9	6
Psychisch	20	0
Sexueel	1	0
Overig	3	0
Totaal aantal incidenten / aangiften	40	13

Bron: Politie Twente, 2004

De uitgebreide aandacht voor huiselijk geweld resulteert momenteel in een grotere aangiftebereidheid, waardoor meerdere slachtoffers hulp kan worden geboden en verdachten en plegers in een eerder stadium een halt toe worden geroepen. De politie heeft tevens meer mogelijkheden gekregen. De mogelijkheid bestaat nu namelijk dat, in geval van gepleegd geweld dat dermate ernstig is, de verdachte c.q. pleger op heterdaad kan worden aangehouden en worden opgehouden, waardoor ondertussen de hulpverlening direct in gang kan worden gezet. Ook in geval van melding die geen directe aanhouding tot gevolg kan hebben zal de politie proces-verbaal op maken en kan druk worden uitgeoefend op de pleger om hulp te aanvaarden. Alle politieagenten in de regio Twente worden en / of zijn momenteel aanvullend opgeleid hoe zij dienen te handelen bij gevallen van huiselijk geweld. In Dinkelland is de wijkagent bovendien taakaccenthouder huiselijk geweld. Zijn of haar positie kan een bijdrage leveren om gevallen van huiselijk geweld in een vroeg stadium te signaleren en proberen hulpverlening aan te bieden om de situatie vroegtijdig te beëindigen of zelfs te voorkomen. Extra aandacht voor huiselijk geweld kan het doen lijken alsof het probleem groter is geworden de afgelopen jaren. Een logische verklaring van het aantal meldingen van huiselijk geweld is echter dat een vergrootte aandacht voor het onderwerp vaak resulteert in een grotere aangifte bereidheid onder de slachtoffers. Het feitelijk aantal gevallen hoeft daarom dus zeker niet te zijn gestegen.

Conclusie

Ondanks het feit dat cijfers wellicht anders doen vermoeden is het van belang de komende jaren intensief te blijven investeren op huiselijk geweld. Het doel is daarbij om het groeiend aantal bekende slachtoffers en daders hulp te kunnen bieden en de huiselijke woon- en leefomgeving een stuk leefbaarder en veiliger te maken. Bovendien moet worden gestreefd om het aantal aangiften te vergroten. In bovenstaande tabel is bijvoorbeeld te zien dat er ten aanzien van psychisch huiselijk geweld geen aangiftes gedaan zijn.

7. Bedrijvigheid en veiligheid

Ondernemers kunnen slachtoffer zijn van onveiligheid (bedrijfsinbraken, overvallen, vandalisme) maar ook door hun bedrijvigheid een aanleiding of katalysator vormen (horeca, kampeerterreinen). Thema's binnen dit veiligheidsveld spelen in wisselende mate een rol in gemeenten, afhankelijk van eventuele problematiek op bedrijventerreinen en bijvoorbeeld de aanwezigheid van grootschalige evenementen.

7.1 Veiligheid op bedrijventerreinen en in winkelcentra

Op dit moment zijn er geen directe problemen bekend rondom bedrijventerreinen en winkelcentra. Wel kent het industrieterrein De Mors / Eerste Stegge een beveiliging door middel van camera's. Binnenkort zullen deze worden aangepast om de beveiliging daarmee te verbeteren en zorg te dragen voor meer preventie.

Er bestaat voor bedrijventerreinen en winkelcentra de mogelijkheid de veiligheid te verbeteren door middel van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). Het Nationaal Platform Criminaliteitsbeheersing is begonnen met het ontwikkelen van dit keurmerk dat inmiddels in Nederland zijn vruchten aan het afwerpen is. Doel van het keurmerk is het terugdringen van de schade die het bedrijfsleven jaarlijks lijdt door criminaliteit en onveiligheid. Het KVO is een werkwijze die het mogelijk maakt om door middel van een stappenplan gestructureerd maatregelen te treffen voor de veiligheid op bedrijventerreinen en winkelgebieden. Belangrijk onderdeel van dit stappenplan is de samenwerking tussen publieke en private partijen, zoals gemeente, politie, brandweer en ondernemers. Niet alleen de feitelijke veiligheid (objectieve veiligheid) kan hierdoor verbeteren, ook de veiligheidsbeleving (subjectieve veiligheid) kan hierdoor worden verbeterd.

Voor de toekomst kan worden geadviseerd inzichtelijk te maken (bijvoorbeeld middels een onderzoek) of het noodzakelijk is hier prioriteit aan te geven. Daarom is het wel van belang de ontwikkelingen van het keurmerk in het oog te houden. De verschuiving die optreedt in het inbraakpatroon (minder woningen, meer bedrijven) kan een reden zijn in een later stadium wellicht het keurmerk naar voren te schuiven.

Stadsconciërges

Een bijdrage die wordt geleverd aan de veiligheid in en rondom het centrum van Ootmarsum is de inzet van twee stadsconciërges. De fysieke aanwezigheid en zichtbaarheid van de stadsconciërges verhoogt het veiligheidsgevoel en maakt Ootmarsum tot één van de meest veilige stadjes van Nederland. Een laag aantal woning- en auto-inbraken en een vermindering van overlast door parkeren is hier onder meer het resultaat van. De stadsconciërges houden toezicht in het publieke domein en verhogen daarmee de sociale controle.

Ten aanzien van de toekomst zal geïnventariseerd moeten worden of het mogelijk is meer gebruik te maken van deze vorm van toezicht. De aangetoonde bijdrage aan zowel de objectieve en subjectieve veiligheid kan daarbij als argument gebruikt worden.

7.2 Uitgaan en overlast

De Gemeente Dinkelland kent een levendige Horeca met twee grote uitgaansgelegenheden; Bruins in Saasveld en Tijs in Lattrop. Beide gelegenheden zorgen voor een flinke toeloop van bezoekers (met name jongeren) elk weekend. Deze toeloop brengt de nodige overlast met zich mee op verschillende vlakken. Geluidshinder, overlast van dronkenschap, vandalisme, geweld en fietsendiefstal zijn voorbeelden van horecagerelateerde overlast. Hoewel de verschillende betrokken partijen trachten de overlast zo klein mogelijk te houden, kan het natuurlijk altijd beter. Een positieve ontwikkeling is daarom het horecaconvenant.

Horecaconvenant

Op 22 december 2004 jl. is een tweetal horecaconvenanten getekend met de genoemde horecagelegenheden. Deze ondertekening kan worden gezien als een uitwerking c.q. maatwerk gebaseerd op het Twentse modelconvenant "Veilig Uitgaan".⁵

Doel van het convenant is om het horecabezoek aan de genoemde uitgaansgelegenheden voor iedereen zo veilig en aangenaam mogelijk te laten verlopen en de overlast zoveel mogelijk te voorkomen c.q. te beperken. Om dit te kunnen realiseren is een intensieve(re) vorm van samenwerking tussen de gemeente, de Horeca, de politie en het Openbaar Ministerie noodzakelijk. Het convenant verplicht de deelnemende partijen om door gezamenlijke inspanning met name de veiligheid in uitgaansgelegenheden en ook in de directe omgeving van de uitgaansgelegenheden te vergroten en de overlast binnen aanvaardbare grenzen te houden. Het convenant omvat samenhangende maatregelen die geënt zijn op de specifieke situatie van de Horecagelegenheid en de directe omgeving.

De maatregelen zijn gericht op:

- toelatingsbeleid
- beveiliging en toezicht
- onderhoud en toezicht omgeving horecabedrijf
- voorkomen van alcoholmisbruik/bevorderen verantwoord alcoholgebruik
- parkeer- en vervoersproblematiek samenhangende met de uitgaansgelegenheden
- sluitingstijden en maatregelen

Om helder en duidelijk te maken waar partijen zich toe hebben verplicht, wordt per partij expliciet aangegeven welke inspannings- en/of resultaatsverplichtingen zijn aangegaan.

De deelnemende partijen ervaren het als positief dat door de verbinding van belangen meer optimale oplossingen voor problemen worden gevonden, dat de eigen verantwoordelijkheden van de partijen helder worden gemaakt en dat commitment van de partijen voor iedereen duidelijk zichtbaar is.

Sluitingstijden

De sluitingstijden van de Horeca zijn de laatste jaren reden voor discussie in de Regio Twente. Meerdere gemeenten worstelen met de vraag hoe om te gaan met de sluitingstijden. Het gaat om de moeilijke keuze tussen het bieden van ruimte aan de horeca enerzijds en het beperken van de overlast anderzijds. Niet alleen ruimere openingstijden voeden de discussie, ook het handhavingsbeleid zorgt voor de nodige aandacht. Ook in de Gemeente Dinkelland speelt de discussie die uiteindelijk tot een eensgezinde keuze moet leiden die zorgt voor duidelijkheid naar alle partijen; de horeca, de burger, de gemeente en de politie. Beleid op het gebied van sluitingstijden is op dit moment in ontwikkeling, waarbij een afweging gemaakt moet worden tussen enerzijds het waarborgen van de woon- en leefomgeving en het beperken van de (horecagerelateerde) overlast en anderzijds het bieden van ruimte aan de horeca en de jeugd om het uitgaansleven in de Gemeente Dinkelland gezond te laten blijven.

7.3 Toerisme en (on)veiligheid

Binnen de Gemeente Dinkelland zijn meerdere campings te vinden als gevolg van de aantrekkelijke toeristische gebieden in de gemeente. Niet alleen het prachtige natuurschoon, maar ook meerdere historische panden, boerderijen en gebouwen en de vele exclusieve galerieën zorgen voor vele toeristen. Over het algemeen ondervindt de Gemeente Dinkelland nauwelijks overlast van de toestroom van toeristen. De zomermaanden kennen af en toe wat problemen als groepen jongeren zich naar de eerdere genoemde uitgaansgelegenheden bevinden, maar daar proberen zowel de uitgaansgelegenheden als de politie en de campingbeheerders zelf zo goed mogelijk te voorkomen dat overlast ontstaat of wordt veroorzaakt. Zolang deze situatie stabiel blijft, wordt geadviseerd aan dit onderwerp geen hoge prioriteit te stellen.

⁵ Afkomstig van de projectgroep Uitgaansoverlast, politie Regio Twente, juni 2001.

7.4 Grootschalige evenementen

De Gemeente Dinkelland kent een flink aantal grote evenementen. Voorbeelden hiervan zijn de Koale Karmis in Ootmarsum, Het Piratenfestival in Tilligte en de carnavalsfestiviteiten in ondermeer Denekamp. Veel evenementen worden al jarenlang gehouden en zijn inmiddels een echte traditie geworden in onze gemeente. Evenementen leveren dan ook een welkome bijdrage aan het culturele, sociaal-maatschappelijke leven in de gemeente en zijn een belangrijk onderdeel van het toeristisch recreatieve product. Aantrekkelijke evenementen dragen daarnaast ook bij aan een positief imago van de gemeente.

Naast de hierboven genoemde positieve kanten hebben evenementen ook negatieve kanten. Zo kunnen evenementen overlast veroorzaken voor mensen die dicht bij de evenementenlocaties wonen en werken. De overlast heeft niet alleen met geluid te maken. Ook de bereikbaarheid van de woning of het bedrijf, het tijdelijk verdwijnen van parkeerplaatsen, verkeersopstoppingen en vervuiling van de openbare ruimte zijn nadelen van evenementen.

Alle betrokken partijen onderschrijven ook zeker het belang van deze evenementen en de wens deze te kunnen blijven houden en organiseren is dan bij eenieder aanwezig. Wel dient te worden gewaakt voor alle noodzakelijk voorzorgsmaatregelen met name op het gebied van veiligheid. Alle betrokken partijen hebben daarbij bepaalde verantwoordelijkheden. Om ook in de toekomst op een veilige en goede manier de evenementen te kunnen blijven organiseren, moeten er duidelijke en constructieve afspraken worden gemaakt tussen de gemeente, politie, brandweer, organisaties, horeca en alle andere betrokken partijen.

Een goed voorbeeld hiervan is het overleg met betrekking tot de Koale Karmis in Ootmarsum. Alvorens de kermis plaatsvindt, worden er in goed overleg onderling duidelijke afspraken gemaakt over voorzieningen die moeten worden getroffen zoals beveiliging, plasticglas gebruik, het plaatsen van bebording en het houden aan de taxiroute en –standplaatsen. Door het maken van en het naleven van deze afspraken kan de Koale Karmis zonder noemenswaardige problemen worden gehouden, waarbij eenieder gebaat is.

Het voorstel binnen de gemeente is dan ook om voor de overige grootschalige evenementen soortgelijke afspraken te maken met de betrokken organisaties. In de vorm van een eenduidig evenementenbeleid kunnen er duidelijke spelregels worden geformuleerd voor een goede regulering, en procedures worden beschreven voor de ambtelijke afhandeling. Dit schept duidelijkheid, zowel voor de organisator van een evenement, de omwonenden en bij de ambtelijke voorbereiding van een evenement.

In het kader van de openbare orde en veiligheid is het bijvoorbeeld van belang integrale afstemming te hebben met betrekking tot vergunningverlening. Het evenementenbeleid is een belangrijk hulpmiddel om te komen tot deze afstemming. De gemeente speelt tenslotte een belangrijke rol bij de organisatie van de evenementen aangezien de gemeente de vergunningen voor deze evenementen verleent. Deze rol van de gemeente ten aanzien van evenementen moet worden verbeterd. Er moeten regels komen voor het organiseren van evenementen. Dit geeft duidelijkheid, zowel voor de organisator van een evenement, de omwonenden, en bij de ambtelijke voorbereiding van een evenement. Verder is het van belang te kijken naar en verschil te maken tussen de soorten evenementen, de spreiding van de evenementen en ondermeer de controle en handhaving.

Conclusie

Uitgaan en het houden van evenementen zorgt voor een levendige gemeente. Het brengt echter ook overlast met zich mee voor omwonenden. Daarom is het van belang in de Gemeente Dinkelland de juiste balans te (blijven) vinden tussen de enerzijds de mogelijkheid tot het houden van evenementen en het bieden van een levendige horeca, en anderzijds het zoveel mogelijk voorkomen en beperken van overlast om de woon- en leefomgeving te beschermen. Daarom is de gemeente op deze terreinen aan het werk om het beleid daarop af te stemmen en is het van groot belang daar in de toekomst aandacht voor blijven te houden.

8. Jeugd en veiligheid

Ook voor de jeugd geldt dat ze slachtoffer en (mede)veroorzaker zijn van onveiligheid. Accenten binnen deze categorie bestrijken potentieel het volledige, soms problematische traject van de ontwikkeling van kinderen tot jong volwassen; de relatie met jeugdbeleid is complex. Om de overlap echter niet te groot te maken is het wenselijk de thema's binnen deze categorie een duidelijk veiligheidsprofiel te geven en zodoende de term 'jeugd en veiligheid' recht te doen. Door een integrale benadering te kiezen in het jeugdbeleid van jeugd, opvoedingsomgeving, school, werk en uitgaan kunnen risicofactoren effectiever worden aangepakt. Daarbij zal samenwerking tussen gemeenten, justitiële instanties, politie, welzijn en jeugdzorg kunnen leiden tot een goede afstemming van de mogelijkheden en verantwoordelijkheden van de instanties. De jeugd wordt zodoende betere kansen gegund op het gebied van ondermeer scholing, werk en uitgaan. Het jeugdbeleid is uitgebreid beschreven in de nota jeugdbeleid.

8.1 Verkennende nota Jeugdbeleid

De Gemeente Dinkelland wil met deze verkennende nota bereiken dat er 'inzicht in de positie, het gedrag, de wensen en behoeften, de problemen en de ontwikkelingssituatie' van jeugd en jongeren komt. Belangrijke onderdelen die in het veiligheidsbeleid hun aandacht krijgen zijn de twee volgende:

- *Preventie en pro-actie*: richt zich op ontplooiing en het voorkomen van problemen door een goede leefomgeving (wonen, werk, veiligheid en milieu). Voorzieningen voor onderwijs, welzijn en van zorg moeten bereikbaar en toegankelijk zijn.
- *Aandacht voor risico's*: niet wachten tot problemen zijn ontstaan. Tijdige signalering ervan is noodzakelijk. Voor opvoeders en jongeren moet tijdige en toegankelijke hulp en ondersteuning beschikbaar zijn. Kinderen in gezinnen die opgroeien onder minder kansrijke omstandigheden verdienen extra aandacht.

Netwerken in het centrale jeugdbeleid

Het jeugdbeleid is erop gericht dat opgroei- en opvoedingsproblematiek zoveel mogelijk wordt voorkomen en zonodig tijdig wordt gesignaleerd. Deze preventieve taak vervullen wij samen met de gemeenten Losser en Oldenzaal. Zij vormen een regionaal beleidsnetwerk, samen met andere partners die te maken hebben met jeugdbeleid, zoals onderwijs, politie, welzijn en provincie (bureau jeugdzorg). De partners werken onder meer samen om het aanbod van jeugdvoorzieningen op de vraag af te stemmen. Daarnaast stemmen de partners hun eigen taken en activiteiten op elkaar af. Aandachtspunten in dit regionale beleidsoverleg zijn: Loverboy-problematiek, (verboden) middelengebruik, Misbruik MSN, verrechtsing van de jeugd, discriminatie en huiselijk geweld.

Met de gemeenten Oldenzaal en Losser werkt de Gemeente Dinkelland momenteel aan het opstellen van een regionale kadernota integraal jeugdbeleid. De verwachting is dat de 2^e helft van dit jaar deze regionale kadernota gereed is.

Naast dit regionale beleidsnetwerk heeft de gemeente een lokaal uitvoeringsnetwerk. In dit netwerk zitten lokale uitvoeringspartners op het gebied van jeugdbeleid (maatschappelijk werker, leerplichtambtenaar, jeugdagent etc.). De belangrijkste activiteiten van dit netwerk zijn het uitwisselen van praktijkervaringen, signaleren van problemen van jeugdigen, doorschakelen van hulpvragen naar de hulpverlening en het informeren van het regionale beleidsnetwerk. Een door de gemeenten Oldenzaal, Losser en Dinkelland gefinancierde 'procesmanager' zorgt voor de communicatie tussen het regionale beleidsnetwerk en het lokale uitvoeringsnetwerk.

Een belangrijke rol is weggelegd voor de Stichting Trimaran en het sociaal cultureel werk Dinkelland. Zij worden door de gemeente gesubsidieerd om onder mee uitvoering te geven aan het gemeentelijk jeugdbeleid. Onderdelen van uitvoering zijn JIP's (Jongeren Informatie Punt), de jongerenbus, de soosmiddagen in 'n Emter in Ootmarsum en in de Timp te Denekamp en in 't Trefpunt te Weerselo. Bij de Stichting Trimaran is daartoe een jongerenwerker en een meidenwerker aangesteld. Daarnaast

neemt de directeur van Stichting Trimaran deel aan het regionale beleidsnetwerk en de jongerenwerker aan het uitvoeringsnetwerk.

Daarnaast werkt de gemeente (met andere Twentse gemeenten) samen met de provincie Overijssel. In het kader van de Wet op de Jeugdzorg (van kracht per 1-1-2005) vullen de verantwoordelijkheden van de gemeente en de provincie Overijssel elkaar aan. De provincie is verantwoordelijk voor het bieden van jeugdzorg aan jeugdigen met ernstige opgroei- en opvoedproblematiek. Het gemeentelijke jeugdbeleid moet erin voorzien dat deze problemen zoveel mogelijk worden voorkomen en zonodig tijdig worden gesignaleerd. Samenwerking is dus noodzakelijk om de provinciale jeugdzorg (bureau jeugdzorg) op het gemeentelijke jeugdbeleid af te stemmen. Om nadere invulling te geven aan de samenwerking met de provincie in het kader van jeugdzorg is afgelopen najaar (2004) een convenant tussen de provincie Overijssel en de Gemeente Dinkelland afgesloten waarin nadere afspraken zijn gemaakt.

8.2 Overlast

Overlast veroorzaakt door jongeren binnen de Gemeente Dinkelland is een punt dat aandacht verdient. Niet omdat het dermate vaak en veelvuldig voorkomt, maar juist ook omdat de beleving van de inwoners is dat dit wel gebeurt en voorkomt. Deze beleving komt (mede) voort vanuit een ervaren dreiging die uitgaat van hanggroepjongeren. Overlast van groepen jongeren werd met name door de oudere groepen aangegeven als ervaren veiligheidsprobleem (zie hoofdstuk 6).

Halt

Jongeren van 12 tot 18 jaar die voor een licht misdrijf in aanraking komen met de politie, kunnen een alternatief voor een strafrechtelijke vervolging aangeboden krijgen: de HALT- maatregel. HALT (Het ALTERNatief) is een vroegtijdige, snelle en duidelijke reactie op onaanvaardbaar gedrag van jongeren. Halt is een initiatief van het ministerie van Justitie, gemeenten en politie. Halt levert een bijdrage aan de preventie en bestrijding van jeugdcriminaliteit. Uitgangspunt voor de werkwijze van Halt is dat het tolereren van ongewenst en strafbaar gedrag eigenlijk een beloning is. Door niet op te treden, lijkt het of dit gedrag geaccepteerd wordt en kan het zich herhalen of verergeren. Met de Halt-afdoening en de Stop-reactie wil Halt daarom kinderen en jongeren een duidelijk signaal geven dat strafbaar gedrag niet wordt geaccepteerd. Halt is daarnaast actief op verschillende gebieden die jeugdcriminaliteit helpen voorkomen zoals advisering, voorlichting en andere preventieactiviteiten. In de afgelopen jaren heeft een toenemend aantal jongeren van die mogelijkheid gebruik gemaakt. Het HALT-bureau zorgt voor de uitvoering ervan, onder verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie. In 2003 zijn er in totaal 14 jongeren afkomstig uit de Gemeente Dinkelland verwezen naar het HALT bureau; een aantal dat nauwelijks afwijkt van de twee jaren daarvoor.

8.3 Jeugd en Leefbaarheid & Veiligheid

Leefbaarheid en veiligheid.

In alle kernen van de gemeente is, zoals uitgebreid in hoofdstuk 5 is besproken, een leefbaarheidonderzoek uitgevoerd. In het onderzoek is een representatief deel van de bevolking geënquêteerd. Dit betekent dat onder meer jongeren en opvoeders naar hun mening wordt gevraagd.

Daarnaast financieren de gemeente voorlichtingsprojecten om jeugdcriminaliteit te voorkomen. Hierbij moet gedacht worden aan de JIP's en de schooladoptieplannen. Bij de schooladoptieplannen zijn basisscholen en de politie betrokken. Politiefunctionarissen wijzen leerlingen van groep 7 en 8 bijvoorbeeld op de gevaren van alcohol en drugs, geven informatie over vandalisme en behandelen actuele maatschappelijke problemen. In december bijvoorbeeld wordt er elk jaar voorlichting gegeven over vuurwerk.

Leefbaarheid.

Een goede (fysieke) leefomgeving is belangrijk voor de gemeente Dinkelland. Om dit doel na te streven investeert de gemeente ondermeer in voorlichting van en bewustwording door jeugd en jongeren. Verder organiseert de gemeente eenmaal per drie jaar het Milieu Ontmoetings Programma

(M.O.P.) voor leerlingen van basisscholen. Het M.O.P. is een project in het kader van milieuvoorlichting en milieu-educatie. Daarnaast is de gemeente voornemens in 2004 een afvalplan op te stellen. In dit plan wordt ook gepoogd jeugd en jongeren bewust te maken van het effect van zwerfvuil op het milieu.

Verder is een integrale visie voor het fysieke beleid geformuleerd. Daarin wordt aandacht besteed aan voorzieningen voor jeugd en jongeren, zoals bijvoorbeeld hangplekken voor jongeren, welzijnsaccommodaties, enz.

Speelplaatsen van scholen kunnen door de gemeente worden aangewezen als buurtspeelplaatsen. Niet alleen de leerlingen op de school, maar ook de jeugd in de buurt kan dan gebruik maken van de speelplaats. Overigens worden scholen betrokken bij de inrichting van de buurtspeelplaatsen (toestellen e.d.).

Conclusie

In de Gemeente Dinkelland wordt momenteel veel aandacht geschonken aan de jeugd. Het thema veiligheid neemt daarin een belangrijke positie. Van belang is op de hoogte te zijn van de wensen van de jeugd om zodoende het gemeentelijk beleid daar om af te kunnen stemmen waar mogelijk. De gemeente heeft in september 2004 mede daarom uitgebreid gevraagd naar de meningen van de jeugd over hun wensen en de manier waarop de gemeente haar beleid voert. Uit de reacties van de jeugd worden verschillende actiepunten afgeleid die ook prioriteiten krijgen toegewezen. Ten aanzien van veiligheid is er in de actiepunten bijvoorbeeld aandacht voor verkeersveiligheid en uitgaansgelegenheden. Verder is het belangrijk ruimte te laten van actuele onderwerpen. De verkennende nota jeugdbeleid Gemeente Dinkelland zal een vervolg krijgen en wordt nog verder uitgewerkt.

9. Fysieke veiligheid

Bewoners en werknemers, recreanten en publiek lopen fysieke risico's bij het betreden van het publieke domein en gebouwen, deelnemen aan het verkeer, maar ook in de woonomgeving. Thema's als brandveiligheid en milieurisico's bepalen nog steeds de lokale en nationale agenda's, immer nog als gevolg van de trieste gebeurtenissen in Enschede en Volendam. Werken aan fysieke veiligheid betreft een zware verantwoordelijkheid van de lokale partijen en de thema's binnen deze categorie nemen een bijzondere plaats in het integraal veiligheidsbeleid. De verkeersveiligheid, externe veiligheid, rampenbestrijding en integrale handhaving zullen hieronder uitgebreid worden besproken.

9.1 Verkeersveiligheid

Verkeersveiligheid komt als belangrijkste ervaren veiligheidsprobleem uit het leefbaarheidsonderzoek naar voren (zie hiervoor ook hoofdstuk 6). De gemeente streeft zoveel mogelijk naar het voorkomen van onveiligheid in het verkeer door het treffen van mogelijke preventieve maatregelen. Een voorbeeld van dit streven is het project 'Duurzaam veilig'. Het invoeren van 30 en 60 kilometer zones zijn mogelijkheden die de verkeersveiligheid verbeteren. Het verplaatsen van het verkeer door middel van de aanleg van een rondweg is daarnaast een effectieve manier van het verbeteren van de verkeersveiligheid. Minder verkeer rijdt door de kern en vrachtverkeer wordt geweerd uit het centrum. De kwetsbare verkeersdeelnemers (fietsers en voetgangers) kunnen zich op die manier beter en veiliger bevinden op de openbare weg. Een Verkeers Circulatie Plan (VCP) wordt daarnaast ontwikkeld in Denekamp, waarin verschillende knelpunten worden bekeken en aangepakt.

Bepaalde wegen in het buitengebied worden in samenwerking met buurgemeenten, regio Twente en de Provincie ingericht conform de richtlijnen van Duurzaam Veilig. Verder zal in 2005 een Gemeentelijk Verkeer- en Vervoers Plan (GVVP) worden opgesteld, dat aansluit op zowel het Provinciaal als het Regionaal Verkeer- en Vervoers Plan (PVVP en RVVP). Gemeenteoverschrijdende ontwikkelingen worden daarin meegenomen. In het GVVP zal aandacht worden besteed aan categorisering, verkeersveiligheid, openbaar vervoer, fietsverkeer en parkeren.

In de regio Twente wordt momenteel gewerkt aan een plan om een algehele routing voor het transport van gevaarlijke stoffen te ontwikkelen.⁶ Dat houdt in dat er wegen worden aangewezen die gebruikt mogen worden voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. De overige wegen worden op die manier ontzien. Daardoor is het mogelijk risicoplekken te ontwijken, zoals woonwijken, scholen en zorgcentra. Geadviseerd wordt zoveel mogelijk gebruik te maken van rondwegen om verkeer door de kern van een dorp te voorkomen. De voorzet van het weren van vrachtverkeer door het centrum van Denekamp is hier reeds een praktisch voorbeeld van. Het centrum van Denekamp zal zodoende een stuk veiliger worden en minder risico's lopen.

Bovendien is de politie inmiddels ingesprongen op de wensen van de inwoners van Dinkelland. Zoals beschreven is in hoofdstuk 6.1 zijn controles en gerichte acties verscherpt na uitkomsten van het leefbaarheidsonderzoek, waarin burgers met name het hard rijden op verschillende wegen in de gemeente als probleem hebben aangegeven.

9.2 Externe veiligheid

Omschrijving Externe veiligheid

Externe veiligheid richt zich op de risico's voor de mens die optreden als gevolg van het gebruik, de opslag, de productie en het transport van gevaarlijke stoffen. Risico's treden dus op in de omgeving van bedrijven en langs transportroutes.

Na de ramp in Enschede is externe veiligheid een belangrijk onderwerp binnen de maatschappij en staat sindsdien hoog op de politieke agenda. En nog steeds zijn er incidenten die de noodzaak en het belang van dit onderwerp aangeven. Te denken valt aan de lekkende ketelwagen op het emplacement

⁶ Dit betreft een van de speerpunten uit het (regionale) externe veiligheidsbeleid

van Amersfoort en zeer recent de lekkende vrachtwagen op de A28 ter hoogte van de Bilt. Externe veiligheid is een complex beleidsveld waarbij diverse ministeries en overheden betrokken zijn. De vraag is of de gemeente Dinkelland voldoende bewust is van de externe veiligheidsrisico's op haar grondgebied en of de gemeente op een adequate wijze omgaat met dit onderwerp. Bij calamiteiten met gevaarlijke stoffen is in de eerste plaats een adequate rampenbestrijding van belang. Maar er zijn ook taken en verantwoordelijkheden van de gemeente die een rol spelen in de pro-actie⁷ en preventie⁸ van rampen of die de effecten van een ramp kunnen verminderen. Het gaat dan om de (milieu)vergunningverlening en om de ruimtelijke ordening.

Zo worden er in dit kader afstandcirkels in beeld gebracht, die anders zijn dan die waarmee in de ruimtelijke planvorming tot dusverre rekening werd gehouden. Er ontstond een behoefte aan een beleid hoe hiermee in de (milieu)vergunning verlening en de ruimtelijke planvorming om te gaan. In deze notitie wordt een voorstel gedaan om te komen tot extern veiligheidsbeleid als onderdeel van het Integrale Veiligheidsbeleid van de gemeente Dinkelland. De aanleiding en achtergronden worden beschreven en er wordt voorstel gedaan voor een aanpak, inclusief planning en organisatie. De provincie stimuleert gemeenten o.a. door subsidie extern veiligheidsbeleid te formuleren.

Zoals aangegeven richt externe veiligheid zich op risico's in de omgeving van bedrijven en langs transportroutes. Hieronder wordt verder ingegaan op deze risico's.

Bedrijven

Het gaat bij externe veiligheid om bedrijven waar gevaarlijke stoffen aanwezig zijn of waar vanwege productieprocessen de mogelijkheid bestaat dat grootschalige ongevallen optreden waarvan de effecten tot buiten de grenzen van het bedrijfsterrein reiken. Hierbij valt te denken aan grotere chemische bedrijven en aan LPG-stations. Opslagruimten van gevaarlijke stoffen waar geen of nauwelijks bedrijfsmatige activiteiten plaatsvinden kunnen als risicovol worden aangemerkt. Maar ook bijvoorbeeld slachterijen waar ammoniak aanwezig is vormen een bron van risico. Voor de Gemeente Dinkelland worden de betreffende bedrijven die risico's kennen in kaart gebracht en daar waar aanpassingen nodig zijn of maatregelen getroffen moeten worden, zal bekeken worden hoe en wanneer dat gaat gebeuren.

Transport

Bij risico's met transport moet worden gedacht aan alle transportinfrastructuren die in principe gebruikt kunnen worden voor het vervoer van gevaarlijke en risicovolle stoffen. Zowel wegen, vaarwegen, spoorwegen als (aan)vliegroutes (de laatste met name rond luchthavens) kunnen als risicovolle locaties of gebieden worden beschouwd. Net als bij bedrijven geldt ook voor transportinfrastructuur dat het daadwerkelijke gebruik en/of transport van gevaarlijke stoffen het feitelijke risico bepaalt. Een probleem bij het transport van gevaarlijke stoffen is dat het een ondoorzichtig geheel is. Vele vervoersbewegingen vinden plaats buiten het zicht van overheden en burgers, wat als gevolg heeft dat op voorhand nauwelijks infrastructuren zijn uit te sluiten als potentieel risicovol. Benadrukt moet worden dat grotere vervoersassen en de aan- en afvoerwegen naar bedrijven als een groter risico gelden dan de kleinere lokale ontsluitingswegen. De toenemende drukte op wegen, spoor- en vaarwegen maakt de kans op ongelukken groter en daarnaast verkleint de afstand van bebouwing tot de transportassen steeds meer. Ten aanzien van de Dinkellandse situatie moet met betrekking tot transport worden gedacht aan met name wegtransport. Zoals eerder genoemd kan door het invoeren van een routing gevaarlijke stoffen het risico op de gevolgen van een ongeluk worden verminderd door het verkeer zoveel mogelijk het centrum te laten vermijden. Vervoer via spoorwegen kent Dinkelland net als snelwegen slechts voor een heel beperkt gedeelte (tussen Hengelo en Oldenzaal). Verder heeft bijvoorbeeld een grote parkeerplaats voor vrachtwagens (Frans op 'n Bult) de aandacht en in het kader van externe veiligheid wordt bekeken hoe de risico's daar zo klein mogelijk gehouden kunnen worden.

Bij externe veiligheid gaat het dus specifiek om risicovolle situaties. Een risico wordt daarbij gezien als "de kans op een effect". De wetgever heeft normen geformuleerd die het aanvaardbare risico beschrijven. Daarbij staat een tweetal begrippen centraal, namelijk het plaatsgebonden risico

⁷ Het structureel voorkomen van situaties met onaanvaardbare hoge risico's in de omgeving van activiteiten met gevaarlijke stoffen

⁸ Het voorkomen van directe oorzaken van zware ongevallen en het beperken van de gevolgen daarvan.

(voorheen het individueel risico) en het groepsrisico. Het plaatsgebonden risico is de kans dat een persoon die zich continu en onbeschermd op een bepaalde plaats in de omgeving van een transportroute of een gevaarlijke inrichting bevindt, overlijdt door een ongeval met het transport van gevaarlijke stoffen op die route of binnen deze inrichting. Het groepsrisico is de kans per jaar dat in één keer een groep van een bepaalde grootte het slachtoffer is van een ongeval.

Risicokaart

De risicokaart is een interactief communicatie-instrument dat via het internet informatie geeft over de aard en omvang van risico's in de leefomgeving (buurt, wijk, gemeente, provincie).

Een risicokaart is een krachtig hulpmiddel bij voorlichting en communicatie over risico's, en speelt als zodanig een rol bij het bewustwordingsproces over (on)veiligheid in de leefomgeving. Hij kan daardoor indirect van invloed zijn op de veiligheidsbeleving en de inrichting van de leefomgeving.

In Nederland zijn eerder reeds enige risicokaarten gemaakt en op internet geplaatst. Het is van belang dat risicokaarten eenduidig zijn en de informatie en de risico's op een zelfde wijze in beeld brengen. Daarnaast moeten gegevens van risicokaarten tussen de provincies onderling uitwisselbaar zijn.

Om de uniformiteit te bewerkstelligen hebben de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), in samenspraak met de provincies, het IPO en de VNG een Model-risicokaart ontwikkeld. Hierbij waren deskundigen van hulpverleningsdiensten en andere instanties betrokken.

Risicokaarten laten zien welke risicobronnen in een bepaald gebied aanwezig zijn. Hij geeft daarnaast informatie over de inrichting van de omgeving. Hierdoor kan een risicokaart bij burgers en organisaties het bewustwordingsproces over veiligheid in de leefomgeving versterken.

De risicokaart Overijssel is op 31 maart 2005 in de lucht gegaan. Dat betekent dat sinds die datum de burgers van Dinkelland inzicht krijgen in de verschillende bedrijven en bijbehorende risico's die in hun gemeente aanwezig zijn. De Gemeente Dinkelland heeft daarvoor alle benodigde gegevens in kaart gebracht en aangeleverd aan de provincie die op basis daarvan de risicokaart kunnen opstellen. Voordeel hiervan is ook dat de Gemeente Dinkelland een actueel overzicht heeft van alle bedrijven en bijbehorende gegevens zodat de gemeente beter voorbereid is op mogelijke incidenten.

De risicokaart heeft een rol in de eerste 3 schakels van de veiligheidsketen.

Pro-actie: In het kader van pro-actie kan de risicokaart helpen om te voorkomen dat risicovolle activiteiten bij (te veel) kwetsbare objecten worden gelokaliseerd. En uiteraard ook het omgekeerde. De risicokaart is relevant in de ruimtelijke ordening, bij de planning van verkeersinfrastructuur, voor milieuvergunningen en dergelijke.

Preventie: In de preventieve sfeer dient de risicokaart als hulpmiddel bij formuleren, vaststellen en handhaven van voorschriften, met name indien risicobronnen en kwetsbare objecten zich in elkaars nabijheid bevinden.

Preparatie: Bij de voorbereiding (planning) van de hulpverlening en rampenbestrijding vormt de risicokaart een belangrijk hulpmiddel. Bijvoorbeeld bij het inschatten van de hulpbehoefte en het opstellen van aanvals- en rampbestrijdingsplannen.

De risicokaart speelt een beperkte rol in de repressie- en nazorgfase, omdat dan de actuele situatie belangrijk is en er op de feitelijke omstandigheden gereageerd moet worden.

9.3 Rampenbestrijding

De definitie van een ramp of zwaar ongeval (artikel 1, Wet rampen en zware ongevallen):

"Een ramp of zwaar ongeval is een gebeurtenis waardoor een ernstige verstoring van de algemene veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende discipline is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken."

In 2004 is de Wet Kwaliteitsbevordering Rampenbestrijding (WKR) in werking getreden. Verder staat het terrein van brandweer en rampenbestrijding voor een deel in het teken van

een voortzetting van bestaande activiteiten en trajecten. De positie van de gemeente als vierde kolom in de rampenbestrijding vraagt blijvende aandacht. Op basis van de WKR krijgen gemeenten enkele belangrijke taken. Zo dient de planvorming bij de gemeenten te worden geactualiseerd. Het gemeentelijk rampenplan en de onderliggende deelplannen moeten opnieuw worden vastgesteld. Regionaal dient onder regie van de regionale brandweer een beheersplan te worden opgesteld. De gemeenten worden expliciet verantwoordelijk voor de communicatie over de risico's in de gemeente. Zij kunnen hierbij onder meer gebruik maken van de risicokaart, die vanaf volgend jaar in beheer is bij de provincies.

De Regio Twente heeft in opdracht van de Twentse burgemeesters in dit kader het project 'Presteren met Processen' (PmP) opgezet, dat tot doel heeft gesteld om met een actueel regionaal uniforme voorbereiding op de rampenbestrijding te komen.

De noodzaak tot een uniforme gemeentelijke voorbereiding is een duidelijke les uit de analyses van de vuurwerkrampe. Geen gemeente in Twente is alleen in staat een ramp van enige omvang of duur met alleen de eigen gemeentelijke capaciteit af te wikkelen. Ook de uitkomsten van de leidraad operationele prestaties Twente en de leidraad maatrampe bevestigen dit beeld.

Producten die uit het project PmP zullen voortkomen bevatten inhoud en afspraken die de rampenbestrijding in de Gemeente Dinkelland specifiek en in de regio Twente een sterke impuls zullen geven. Uniforme draaiboeken voor de gemeentelijke processen, afspraken over de samenwerking en een speciaal plan om de betrokkenen functionarissen adequaat op te leiden en te oefenen voor de rampenbestrijding liggen hieraan ten grondslag.

Concreet betekent dit dat in 2005 de Gemeente Dinkelland een nieuw vast te stellen en geactualiseerd rampenplan zal krijgen en daarmee voldoet aan de wettelijk gestelde eisen. Binnen de gemeentelijke organisatie zullen de verschillende draaiboeken worden ondergebracht, waardoor de gemeente uiteindelijk beter voorbereid zal zijn op mogelijke calamiteiten of rampen.

9.4 Integrale Handhaving

De noodzaak te beschikken over een sluitend handhavingsbeleid heeft, na de bekende rampen, nauwelijks nog betoog. Naast de juridische aspecten (rechtszekerheid, rechtsgelijkheid en aansprakelijkheid) zijn de geloofwaardigheid en de haalbaarheid van gemeentelijke doelen op het gebied van woon-, werk- en leefomgeving van groot belang. Het gaat hierbij om de aanpak van de objectieve (feitelijke) veiligheid.

Omschrijving handhaving

Handhaving is door controle en het toepassen (of dreigen daarmee) van administratiefrechtelijke, strafrechtelijke of civielrechtelijke middelen trachten te bereiken dat de algemeen en individueel geldende rechtsregels en voorschriften worden nageleefd.

Prioriteiten

De Gemeente Dinkelland wil haar inzet op het gebied van handhaving beter organiseren. Daarom wordt er een integraal handhavingsbeleid ontwikkeld dat ingaat op prioriteiten die moeten worden gesteld, formulering van een gewenst handhavingsniveau en het beschrijven van de manier waarop handhaving plaatsvindt (methode). Bovendien is het van belang een heldere communicatie te voeren naar de doelgroep (burgers en bedrijven) en de handhavingsdiensten. Op verschillende terreinen bestaan doelstellingen ten aanzien van handhaving. Die doelstellingen lopen uiteen van het waarborgen van de kwaliteit van de leefomgeving en de bescherming van het milieu tot een uniforme en eenduidige aanpak van regels en een optimale inzet van handhavingsinstrumenten. Een integraal handhavingsbeleid tracht doelstellingen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen en prioriteiten te stellen om zodoende een voorkeursvolgorde voor handhaving op te stellen. Een startdocument is een eerste aanzet waarmee de Gemeente Dinkelland haar handhavingsbeleid vorm wil geven. Een uiteindelijk uitvoeringsprogramma en een handhavingsbeleidsplan zijn producten die daarop dienen te volgen om een goede integrale handhaving te doen slagen.

Visie

De visie die de Gemeente Dinkelland heeft op het gebied van handhaving heeft betrekking op 'eenheid' in handhaving; een eenheid met een voor burgers, bedrijven en instellingen herkenbaar en transparant handhavingsbeleid. Dit dient te geschieden door middel van kwalitatief hoogwaardige opsporing en handhaving. Door een stringent handhavingsbeleid dient het nalevingsgedrag van burgers, bedrijven en instellingen te worden vergroot. Deze zijn steeds minder gericht op hun eigen verantwoordelijkheid voor het naleven van de norm en juist meer op het ontwijken van het toezicht en de controle. Wanneer er iets mis gaat wordt al snel met de vinger naar de overheid gewezen. De overheid is belast met het toezicht op het nalevingsgedrag van burgers en de eventuele sanctionering van dat gedrag. De overheid handhaaft en houdt toezicht. Op grond hiervan verwachten burgers bescherming en daadkracht van de overheid. Handhaving is de daad bij het woord voegen. De grootste kritiek van burgers richt zich in het algemeen op inconsequent en slecht eigen voorbeeldgedrag van de gemeente. Anderzijds hebben burgers ook hun eigen verantwoordelijkheid waar het gaat om de naleving van wetten en andere regelgeving. Dit aspect verdient extra aandacht, omdat de neiging bij burgers bestaat om de overheid overal voor verantwoordelijk te stellen. Er is dus een mentaliteitsslag nodig waarbij de gemeente zelf het goede voorbeeld moet geven. Alle redenen dus voor de gemeente voor het opstellen van een transparant en consequent handhavingsbeleid.

Instrumenten

Het is belangrijk dat voor handhaving de beschikking is over de juiste gereedschappen. De wetgever heeft daarvoor een aantal gereedschappen in het leven geroepen die onderscheiden kunnen worden in een *preventieve* en een *repressieve* handhaving en toezicht. Om een goede inzet van instrumenten te verzekeren is het van belang een helder en eenduidig sanctiebeleid te formuleren dat ingaat op de mogelijke instrumenten die kunnen worden ingezet en welke procedures er (kunnen) gelden.

Tenslotte dienen burgers en bedrijven goed en op een actieve wijze te worden geïnformeerd over het gewenste nalevingsgedrag en over de consequenties van ongewenst naleefgedrag. Heldere communicatie is daarom van essentieel belang richting alle doelgroepen.

Conclusie

Fysieke veiligheid bespreekt met name risico's die in het dagelijkse leven, werken en verkeer aanwezig zijn. Op verschillende beleidsterreinen dient te worden geïnvesteerd om deze risico's zo klein mogelijk te houden. Een risico helemaal uitbannen is echter onmogelijk. Daarom is het belangrijk te blijven investeren om het verkeer veiliger te maken, toe te zien op gevaarlijke situaties en dat de daarbij benodigde vergunningen correct worden nageleefd en zorg te dragen voor een parate gemeentelijke organisatie in geval van een grootschalig ongeval of ramp. Veel (noodzakelijke) winst is daarin nog te behalen.

Voor de Gemeente Dinkelland is het in dit kader van groot belang over een sluitend handhavingsbeleid te beschikken en daarbij tevens de juiste instrumenten in huis te hebben. Op dit gebied dient er een forse inhaalslag te worden gemaakt om risico's zo klein mogelijk te houden en de objectieve veiligheid te verbeteren. Om het handhavingsbeleid tot uitvoering te kunnen brengen is in elk geval een uitbreiding van het aantal handhavers een eerste vereiste.

Ook de overige beleidsvelden dienen een betere inbedding in de gemeentelijke organisatie te krijgen. Verdere ontwikkeling op die velden moet daarom in gang worden gezet. Het vaststellen van een nieuw rampenplan, invulling te geven aan nieuwe en geactualiseerde draaiboeken op dit gebied en afspraken over regionale samenwerking zijn goede voorbeelden van deze ontwikkelingen. Het zijn goede stappen in de juiste richting, maar ook uiterst noodzakelijke en vereiste stappen.

10. Integriteit en veiligheid

De overheid heeft een voorbeeldfunctie en daarbij past bij uitstek integer handelen. Aantasting daarvan is onaanvaardbaar en ondergraaft de rechtsorde, hetgeen aantasting van veiligheid impliceert; maar ook maatschappelijke partijen kunnen de rechtsorde ondergraven en hun medeburgers daarmee 'indirect' bedreigen. Het gaat dan om verschijnselen als organisatiecriminaliteit en georganiseerde criminaliteit; het economisch verkeer verziekt erdoor, het ondernemersklimaat en de leefbaarheid in de gemeente raken aangetast en kunnen de – fundamenteel – rechtsorde ondergraven. Het betreft evident ongewenste verschijnselen, ook vanuit de veiligheidsoptiek.

10.1 Integriteit van het lokaal bestuur

Definitie integriteit

De volgende definitie van integriteit is een goede basis voor de gedragsregels die voor de organisatie zouden moeten gelden:

Het op consistente wijze handhaven van de ongeschondenheid, onkreukbaarheid, openheid, rechtschapenheid en eerlijkheid van personen en organisaties, zodat bestuurder of ambtenaar zich zo gedraagt dat hij/zij ten opzichte van iedere burger, organisatie en instelling vrij blijft staan en zich zonder verplichtingen voelt.

Het begrip herinnert in de eerste plaats aan onafhankelijkheid en objectiviteit. Zó hebben bestuurders en ambtenaren hun taak te verrichten. In meer brede zin omvat integriteit echter ook: respect voor elkaar, interesse in elkaar, waardering voor elkaar en de ander in zijn waarde laten. Integriteit is uiting van beschaving en wellevendheid.

Dat geeft een diepere dimensie aan het begrip, waaraan misschien niet zo gauw wordt gedacht. Integriteit zegt zo dus ook iets over omgangsvormen in de praktijk van een gemeenteraad, raadscommissie of in welke wijze van samenwerken in een organisatie dan ook. De stijl van werken en besturen is vaak net zo belangrijk als de inhoud ervan.

Bestuurlijke en ambtelijke integriteit

Het functioneren van de overheid staat en valt voor een belangrijk deel met integer handelen van zowel bestuurders als ambtenaren. De publieke functie maakt, dat er door de burgers kritisch naar hen wordt gekeken. Het bestuur moet zijn eigen handelen en dat van zijn ambtenaren publiek kunnen verantwoorden. Bestuurders en ambtenaren behoren daartoe het vertrouwen te genieten van de burgers, omdat ze deskundig, gedreven en integer zijn.

Integriteit is vooral een kwestie van mentaliteit en bewustwording, maar ook van procedures en afspraken. Een gedragscode past in de maatregelen ter versterking van de controlerende functie van de raad en van de publieke verantwoording van het gemeentebestuur en van de ambtenaren. De Gemeente Dinkelland kent inmiddels een gedragscode. Jaarlijks worden ook de nevenfuncties van bestuurders openbaar gemaakt.

In verband met de ambtelijke integriteit is de Ambtenarenwet met ingang van 1 mei 2003 gewijzigd. Dit houdt in dat aan overheidswerkgevers is opgedragen regels te stellen met betrekking tot openbaarmaking van nevenfuncties en het vermelden van financiële belangen van bepaalde categorieën ambtenaren. Daarnaast is het treffen van een zogenaamde klokkenluidersregeling verplicht. In grote lijnen komt het er op neer dat een ambtenaar levende vermoedens van misstanden meldt bij zijn direct leidinggevende, de naast hogere leidinggevende of bij een door de gemeenteraad aangewezen vertrouwenspersoon. Daarnaast moet de gemeenteraad één of meer personen aanwijzen die een Meldpunt vormt of vormen. Het meldpunt onderzoekt de gemelde misstand en adviseert burgemeester en wethouders.

Het ontwikkelen van een nota ambtelijke integriteit die bovengenoemde onderdelen dient te bevatten en te regelen is één van de speerpunten van de Gemeente Dinkelland (afdeling PBC, team personeelszaken). De verwachting is om in 2006 deze nota gereed te hebben. Verder is de

verwachting dat er een verplichting van de ambtseed wordt ingevoerd. Een voorstel tot wijziging van de ambtenarenwet zal worden behandeld in de 2^e kamer. Het gaat daarbij om het voeren van een integriteitsbeleid, het vaststellen van een gedragscode voor ambtenaren en het invoeren van de ambtseed.

10.2 Integriteit vergunningaanvrager

De wet Bibob

De wet BIBOB (Bevordering Integriteit Beoordeling door het Openbaar Bestuur) is een wet die is voortgekomen uit een brief van 1996, van de ministers van BZK en Justitie aan de Tweede Kamer, waarin zij de noodzaak aangeven van een instrument waarmee bestuursorganen beter de georganiseerde misdaad kunnen aanpakken. De wet BIBOB zal gaan gelden voor de rijksoverheid, provincies, gemeenten, waterschappen, politiekorpsen en openbare lichamen.

De wet BIBOB reikt bestuursorganen instrumenten aan waarmee ze zichzelf kunnen beschermen voor het ongewild meewerken aan criminele activiteiten. Het BIBOB-instrument bestaat uit twee onderdelen:

Informatie.

Een bestuursorgaan kan informatie krijgen over aanvragers van vergunningen en subsidies, en over mededingers bij aanbestedingen.

Weigering.

Een bestuursorgaan kan een vergunning weigeren bij ernstig gevaar voor misbruik van de vergunning, subsidie of overheidsopdracht voor criminele activiteiten.

Het Bureau BIBOB wordt het landelijke punt dat bevoegd is tot het doorzoeken van bepaalde gesloten bronnen die voor de gemeenten niet toegankelijk zijn.

Een overheidsinstelling kan advies vragen aan het landelijk Bureau Bibob. Dit bureau is gespecialiseerd in het bevragen van (gesloten) informatiebronnen, alsmede het veredelen en beoordelen van deze informatie. Het bureau geeft op basis van de beoordeelde informatie een gemotiveerd advies over de mate van gevaar (geen, enige mate of ernstig). Gebruik van het Bibob-instrumentarium is niet verplicht. Het is de eigen keus en dus verantwoordelijkheid van de overheidsorganisatie om gebruik te maken van het Bibob-instrumentarium.

Het college van de Gemeente Dinkelland heeft inmiddels de regionale beleidslijn BIBOB vastgesteld, die is ontwikkeld in opdracht van het Regionaal College. De beleidslijn en de implementatie daarvan zal (voorlopig) worden beperkt tot de branches horeca, coffeeshops en prostitutie.

De gemeente Dinkelland voert een 0-beleid ten aanzien van coffeeshops en prostitutiebedrijven; dit betekent echter niet dat het nauwelijks zin heeft om het BIBOB-instrumentarium in te voeren voor de horecabranche. Wachten tot de noodzaak zich voordoet zal naar alle waarschijnlijkheid tot gevolg hebben dat het instrument te laat beschikbaar is.

Door het vaststellen van de beleidslijn loopt de Gemeente Dinkelland minder risico kwetsbaar te zijn voor criminele activiteiten die zich zouden kunnen gaan verplaatsen naar gemeenten die de beleidslijn niet hebben vastgesteld. Verder betekent het dat implementatie van het BIBOB-instrumentarium kan bijdragen aan een bestuurlijk preventief beleid dat, naast de klassiek strafrechtelijke aanpak, noodzakelijk is gebleken in de strijd tegen de (georganiseerde) misdaad.

Conclusie

De Gemeente Dinkelland heeft met het vaststellen van de BIBOB-beleidslijn een goed instrument in handen om vroegtijdig in te kunnen grijpen. Ook ten aanzien van ambtelijke integriteit heeft de Gemeente Dinkelland haar planning afgestemd op ontwikkelingen die spelen op dit gebied, zodat voldaan kan worden aan de wettelijk gestelde eisen. Belangrijk is de actuele ontwikkelingen te blijven volgen om zorg te dragen voor een betrouwbaar ambtelijk en bestuurlijk apparaat en ongewenste (criminele) activiteiten te weren uit de gemeente.

11. Vervolgtraject

Deze nota is de eerste verankering van een structureel integraal veiligheidsbeleid van de gemeente Dinkelland. De gemeenteraad dient, als algemeen bestuur van de gemeente, aan de hand van deze nota integrale veiligheid en recente ontwikkelingen prioriteiten vast te stellen op het gebied van veiligheid.

Het vervolgtraject houdt dan in dat jaarlijks de gemeente een samenhangend 'Actieprogramma Integraal Veiligheidsbeleid' opstelt; een uitvoeringsprogramma waarin de maatregelen, projecten en activiteiten op het terrein van veiligheid voor dat jaar worden geformuleerd en dat als voeding dient voor de politionele plannen. Daarbij worden nadrukkelijk de taken en verantwoordelijkheden van verschillende interne en externe partijen benoemd en op elkaar afgestemd. Met andere woorden: de nota integrale veiligheid gaat meer in op *wat* de komende jaren wordt gedaan en in het actieprogramma wordt beschreven *hoe* dit jaarlijks concreet wordt uitgevoerd. De nota integrale veiligheid zal verbonden worden aan een cyclus, waarvan wordt voorgesteld deze parallel te laten lopen aan het volgende leefbaarheidsonderzoek. De uitkomsten van het nieuwe leefbaarheidsonderzoek kunnen dan wederom als basis dienen van de nieuwe nota integrale veiligheid. Het volgende leefbaarheidsonderzoek zal volgens planning in 2007 worden uitgevoerd.

Geïllustreerd levert dit het volgende trajectoverzicht op:

Huidige traject:

Het verzamelen en analyseren van informatie op het gebied van veiligheid en de bijbehorende beeldvorming in de vorm van deze nota Integrale Veiligheid

Besluitvorming; vaststellen van de nota Integrale Veiligheid

Vervolgtraject:

Het vaststellen van veiligheidsprioriteiten met beschreven beoogde resultaten en meetbare doelen

Planning van de uitvoering van de gestelde prioriteiten en het organiseren van de uitvoering

Een actieprogramma Integraal Veiligheidsbeleid waarin de maatregelen, projecten en activiteiten staan beschreven voor dat jaar

Evaluatie van het actieprogramma ter eventuele bijsturing of aanpassing van het actieprogramma